

PORTFOLIO

Petri Koskimäki

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelman tutkintotyö
Äänen suuntautumisvaihtoehto
Kevät 2007
Petri Koskimäki

OPINNÄYTETIIVISTELMÄ

Osasto Viestintä	Erikoistumisala Ääni-ilmaisu
Tekijä Petri Koskimäki	
Työn nimi Portfolio – Petri Koskimäki	
Lopputyön laji Laajamittainen Portfolio	
Työn valmistumisaika 30.5.2007	Sivumäärä 59
Tiivistelmä <p>Portfoliossani käsitellään kuluneen viiden vuoden aikana tekemiäni projekteja. Siinä esitellään ja analysoidaan erikseen koulussa tekemiäni projekteja sekä yritykseni puitteissa tekemiäni töitä. Pysin parhaani mukaan tuomaan esiin ammatillista kehitystäni tukeneet seikat kussakin projektissa. Portfolio sisältää myös dvd-levyn, jolle on koottu näytteitä tekemistäni töistä.</p>	
Aineisto DVD, CD	
Asiasanat	
Säilytyspaikka	
Muita tietoja	

THESIS

SUMMARY

Department Media Programme	Area of specialisation Sound Design
Author Petri Koskimäki	
Title Portfolio – Petri Koskimäki	
Sort of Final Thesis (Written / Project / Portfolio) Portfolio	
Date 30.5.2007	Number of pages 59
<p>Summary:</p> <p>My final thesis includes projects that I have been involved with during past five years. It is a combination of school projects and works done by my firm, which will be presented and analyzed separately. My goal is to highlight facts that have supported my professional development as a sound designer, composer and music producer. I have also included a DVD containing examples of projects presented in this portfolio.</p>	
Material (e.g. audio / video tape, photographs, slides, paintings, statues...) DVD, CD	
Key words	
Filing	
Other information	

Sisällys

1	Johdanto	2
2	DVD	3
3	Kouluprojektit	4
3.1	Tätä Et Oppinut Koulussa, 2002	4
3.2	Kuutamoserenadi, 2003	5
3.3	Valkoista Huumetta, 2003	5
3.4	Rumpusofta, 2003	7
3.5	Rakkaudessa suuri onni ja suuri onnettomuus perustuu tunteiden pieniin vivahduksiin, 2003.....	8
3.6	Minerva Live, 2004	9
3.7	Filkkari-TV, 2004	9
3.8	Joka Leikkiin Ryhtyy, 2004.....	10
3.9	Kristiina Anneli Marika, 2004.....	11
3.10	Kommuuni, 2004	12
4	Työt	13
4.1	Tilausmusiikkia	13
4.2	Äänisuunnittelua	21
4.3	Äänitetuotantoa	26
4.4	DJ-Palveluita.....	30
5	Proseminaari: Totuus limitoinnista	33
5.1	Johdanto	33
5.2	Mitä on masterointi?	34
5.3	Tutkimuksen taustaa	36
5.4	Tutkimuksen toteutus	37
5.5	Tulokset	42
5.6	Yhteenvedo ja päätelmät.....	48
5.7	Lähteet.....	50
5.8	Liitteet	50
5.9	Kiitokset	50
6	Pohdinta	51
6.1	2002-2003.....	51
6.2	2003-2004.....	52
6.3	2004-2005.....	53
6.4	2005-2006.....	54
6.5	2006-2007.....	55
6.6	Tulevaisuuden näkymiä.....	56
	Lähteet	57
	Liitteet	58

1 Johdanto

Yksi elämäni onnellisimmista hetkistä oli se, kun avasin Tampereen Ammattikorkeakoulun logolla varustetun kirjekuoren kesällä 2002. Olin viimein läpäissyt pääsykokeet, ja ääniopinnot odottivat syksyllä. Hain tuolloin kouluumme jo kolmatta kertaa, joten sisään pääsy oli minulle kuin lottovoitto. Siksi myös motivaationi koulun alkaessa oli huipussaan. Päätin ottaa opiskeluajastani kaiken mahdollisen irti.

Nyt, lähes viisi vuotta myöhemmin voin tyytyväisenä todeta onnistuneeni tavoitteessani. Koulumme tarjoamien kurssien lisäksi takana on lukematon määrä erilaisia projekteja, joiden merkitystä kehitykselleni ei voi tarpeeksi korostaa. Takana on paljon loistavia onnistumisia ja karmeita mokia, joista kaikki ovat opettaneet jotain. Lisäksi suurin osa nykyisistä yritykseni asiakkaista ja tekemistäni töistä on jollain tavalla yhteydessä koulun kautta luomiini kontakteihin. Uusien asiakkaiden saaminen on usein tälläkin alalla kiinni suhteista. Asiakkaiden säilyttäminen taas riippuu työn jäljestä ja yhteistyön laadusta. Molempiin osa-alueisiin olen saanut suurta apua koulusta.

Tässä portfolioissa esittelen töitä jotka ovat mielestäni eniten kehittäneet minua opintojeni varrella, ja toisaalta sellaisia töitä, joissa olen parhaiten päässyt käyttämään oppimiani taitoja. Portfolio on jaettu kolmeen isompaan kokonaisuuteen, joista ensimmäinen koostuu koulussa tekemistäni projekteista ja toinen projekteista, joissa olen ollut mukana yritykseni puitteissa. Esittelen projektit kronologisessa järjestyksessä. Kolmas kokonaisuus on proseminarityöni ”*Totuus rajoittamisesta – Äänitteen RMS-tason vaikutus radiosoitossa*”.

Kirjallisen osion lisäksi portfolio sisältää DVD-levyn, jolta löytyy näytteitä esittelemistäni töistä, sekä proseminariini liittyvän CD-levyn.

2 DVD

Tältä sivulta löytyvä dvd sisältää valikoituja näytteitä töistäni. Läheskään kaikki portfolioissa esittelemäni työt eivät dvd:lle mahtuneet, mutta yritin poimia näytteitä koko viiden vuoden varrelta mahdollisimman monipuolisesti.

Jokainen dvd:ltä löytyvä työ on tässä portfolioissa merkitty Dannyn kunniaksi isolla, punaisella D-kirjaimella.

3 Kouluprojektit

Kaikki esittelemäni kouluprojektit on tehty ensimmäisten kolmen opiskeluvuoden aikana. Niissä on kuultavissa paljon kokemattomuudesta johtuvia heikkouksia, niin miksauksissa kuin äänisuunnittelussakin. Taidon puutetta kompensoi kuitenkin kova yritys ja tekemisen halu. Projekteihin käytetty aika on ollut moninkertainen verrattuna vaikkapa viimeaikoina tehtyihin työprojekteihin. Tässä mielessä kouluprojektit ovat olleet korvaamattoman tärkeitä; työtahti nopeutuu vain kokemuksen myötä, ja sitä niistä on ennen kaikkea saanut. Lisäksi ne ovat antaneet mahdollisuuden kokeilla ja tehdä opettavaisia erehdyksiä.

3.1 Tätä Et Oppinut Koulussa, 2002 (D)

Lyhytelokuva, äänitys, äänisuunnittelu ja musiikki.

Ensimmäinen kouluprojektini ei olisi voinut saada osuvampaa nimeä. Sain pestin äänittäjän ja äänisuunnittelijan virkaan uusille ykkösille järjestetyissä tervetuliaisbileissä oltuani koulun kirjoilla vasta muutamia viikkoja. Tehtävä vaikutti tuon hetkiseen kokemukseeni verrattuna reilusti ylimitoitetulta, mutta toisaalta se tarjosi mahtavan varaslähdön oikeisiin äänihommiin ruotsinkurssien ja väriympyröiden täyteisessä syksyssä. Otin tehtävän vastaan, vaikka keinoista sen toteuttamiseksi ei ollut harmainta aavistusta. Onneksi tuolloin kolmannen vuoden ääni-opiskelija Erkki Varvio ryhtyi henkilökohtaiseksi neuvonantajakseni ja opasti aina kun sormi meni suuhun.

Kyseessä oli Risto-Pekka Blomin ohjaama kolmeminuuttinen fiktiivinen lyhytelokuva. Se kuvattiin filmille, ja suurin osa kuvauksista tehtiin tuulisella sillalla samaan aikaan lennoston sotaharjoituksen kanssa. Haastetta ensikertalaiselle siis ainakin riitti.

Äänitykset sujuivat kuitenkin alkujännityksen haihduttua vallan hyvin, kiitos Erkan erinomaisten ohjeiden ja joustavan työryhmän. Dialogi tosin olisi voinut tulla hieman puhtaampanakin talteen. Puomi-mikrofonin kanssa tuli kokemattomuuttaan oltua liian varovainen ja pysyteltyä liian kaukana, ettei vaan pääsisi mikki vilahtelemaan kalliilla filmillä. Tallensin äänet kovalevytallentimella, DEVA:lla. Opetin laitteen käytön myöhemmin myös osalle luokkatovereistani.

Jälkityöt ja musiikin säveltäminen olivat kenttä-äänitystä hieman tutumpaa puuhaa. Miksausesta tuli kuitenkin hieman tunkkainen ja dialogi jäi liian suttuiseksi. Dramaturgisessa mielessä minulla ei ollut äänisuunnittelusta juuri mitään käsitystä. Onneksi elokuvan idea ja kuvallinen toteutus olivat niin vahvoja, että ne tavallaan pakottivat minut tekemään hyviä ratkaisuja. Musiikista tuli omalla tavallaan juuri sopivaa, vaikka kuvaan säveltämisestä en tuolloin mitään tiennytkään. Alkukohtaukseen säveltämäni Hollywood-henkinen klassinen musiikki johtaa katsojan tarkoituksella metsään ja tekee jatkosta hieman yllätyksellisemmän. Kaiken kaikkiaan kokemus oli erittäin opettavainen – intensiivinen pikakurssi koulun projektikäytäntöihin, kenttä-äänityksen perusteisiin ja äänen jälkikäsitteilyyn Protools-ympäristössä.

3.2 Kuutamoserenadi, 2003

Lyhytelokuva, musiikki.

Viimeistellessäni Tätä et oppinut koulussa –elokuvan miksausta paikalle osui Päivi Mattila, jolla oli työn alla Kuutamoserenadin äänityöt. Hän piti tekemästani musiikista ja pyysi säveltämään hieman samantyylistä myös Kuutamoserenadiin. Nähtyäni elokuvan (koululla) tein muutamia erilaisia teemoja (kotona), joista Päivi valitsi mieleisensä. Musiikkia ei siis sävelletty kuvaa seuraten, eikä edes mihinkään tiettyyn kohtaukseen, vaan sokkona äänisuunnittelijan toivomaan tunnelmaan. Niinpä lopputuloskaan ei voi olla erinomainen. Tämä ei ole sellainen työ, jolla mainostaisin itseäni säveltäjänä tai musiikin tuottajana, mutta hyvää harjoitusta joka tapauksessa. Opin, että kuvaan täytyy säveltää kuvaa katsomalla tai ainakin tietäen tarkasti mitä kuvassa tapahtuu.

3.3 Valkoista Huumetta, 2003 (D)

Dokumentti, äänitys, äänisuunnittelu ja musiikki.

Ensimmäisen opiskeluvuoden lopulla pääsin mukaan tekemään lumilautailuaiheista dokumenttia. Dokumentti koostui haastatteluista sekä kerrontaa tukevasta fiilistelykuvituksesta. Kaikki materiaali koottiin Kilpisjärvellä ja Rukalla viikon kestäneen

matkan aikana. Äänittäjän rooli reissulla oli melko helppo. Tärkeintä oli saada haastattelut mahdollisimman hyvälaatuisena talteen. Se onnistuikin ilman suurempia ongelmia, sillä haastattelupaikat olivat hiljaisia ja akustiikaltaan kelvollisia. Lisäksi äänitin kuvitusosuuksia varten irtona paljon ambiensseja ja erilaisia lumesta kuuluvia ääniä, kuten suksien suhahduksia tai lumikenkien narinaa hangella. Hyvälaatuisen sataprosenttisen äänen äänitys tuulisilla tuntureilla oli vaikeaa, varsinkin kun kuvat olivat usein erittäin laajoja, joten irtoäänille tuli jälkitöissä käyttöä.

Jo ennen kuvauksia oli tiedossa, että musiikilla tulisi olemaan suuri rooli elokuvassa. Sen täytyi tuoda elokuvaan rytmi ja auttaa oikeanlaisen tunnelman luomisessa. Sen täytyi tukea tarinaa. Sen täytyi saada uuvuttava tunturin laelle kiipeäminen ja sieltä silmänräpäyksessä alas laskeminen tuntumaan elämää suuremmalta seikkailulta. Lisäksi sen täytyi sitoa haastattelut ja kuvitus yhdeksi kokonaisuudeksi, dokumenttielokuvaksi. Tuon hetkiseen kokemukseeni nähden musiikki onnistui todella hyvin. Sen tyyli ja soundimaailma sopivat mielestäni erinomaisesti elokuvan tunnelmaan.

Olen suurelta osin tyytyväinen myös äänisuunnitteluun. Siinä on kuitenkin muutamia heikkouksia, jotka paljastavat kokemattomuuteni. Suurin mahdollinen virhe äänisuunnittelussa on dialogin miksaaminen niin, ettei siitä saa kunnolla selvää. Täytyy myöntää, että syyllistyin tuohon virheeseen muutamassa kohdassa. Dialogi on vähän liian tummaksi miksattu. Jollain käsittämättömällä konstilla olen saanut sen kuulostamaan ajoittain jopa säröiseltä, luultavasti käyttämällä kohinanpoisto-pluginia liian runsaasti. Lisäksi en malttanut vaimentaa musiikkia ja tehosteita tarpeeksi dialogin aikana. Oikeastaan suurin miksausongelma on se, että kaikki kuuluu lähes koko ajan. Hyvään äänikerrontaan tarvitaan myös suvantoja; kaikki ei voi olla täysillä.

Pienistä puutteista huolimatta tämä elokuva on mielestäni äänikerronnaltaan edellä tuon hetkistä tasoani. Luulen, että ikimuistoinen kuvausmatkamme auttoi asiaa.

Äänisuunnittelua ja musiikkia tehdessä matkan tapahtumat ja huikeat maisemat olivat tuoreessa muistissa, joten oikean tunnelman löytäminen kävi helposti. Varsinkin musiikkia säveltäessä tunnelmaan pääseminen on ratkaisevan tärkeää, ja sen eteen joutuu välillä sytyttelemään kynttilöitä tai vaikkapa käymään pitkällä juoksulenkillä.

3.4 Rumpusofta, 2003 (D)

Innovatiivinen rumpusample-kokoelma, ideointi ja toteutus.

Oikea rumpusetti on monesti monimutkainen äänitettävä. Vielä monimutkaisempaa on saada sampleista tietokoneella kasattu ”rumpusetti” kuulostamaan oikealta. Rumpusetin äänityksessä suurin ongelma ovat vuodot, eli esimerkiksi virvelin kuuluminen myös tomi-mikeistä. Samplerummuissa, yllättävää kyllä, ongelma on vuotojen puute, mikä tekee rummuista epätodellisen puhtaan kuuloiset. Lisäksi useimmat samplekokoelmat sisältävät parhaimmillaan vain muutamia erilaisia iskuja kustakin rummusta, jolloin elävän kuuloista komppia on vaikea saada aikaan.

Päätin ratkaista samplerumpujen ongelmat äänittämällä suuren määrän erilaisia rummun iskuja tallentaen myös kaikki vuotoäänit omille raidoilleen. Äänitin jokaisesta rummusta noin sata erilaista ja eri voimakkuuksista iskuja, joista jokainen koostui jokaisen rumpusetin ympärillä olleen mikrofoniin poimimasta ääninäytteestä. Tästä seurasi käsittämätön määrä (yli 10 000kpl) sampleja ja kahden kuukauden puuduttava leikkely ennen kuin kaikki näytteet oli siivottu ja aseteltu paikalleen. Logic Audio – sekvensserin Exs24-sampleri mahdollisti näiden äänien järjestämisen siten, että yhtä kosketinta painamalla voitiin liipaista soimaan yhden iskun lähimikkin soundi sekä kaikki vuodot omille raidoilleen. Kun tämä vielä tehtiin jokaisen rummun jokaiselle iskulle, oli ”rumpusofta” valmis!

Tämä koko konsepti oli suoraan sanottuna melko nerokas, sillä noin vuotta myöhemmin ilmestyi markkinoille kaksikin vastaavaa, mutta käyttöliittymältään selkeämpää ohjelmaa. Molemmat ovat saaneet ylistäviä arvosteluja maailmanlaajuisesti. Näin jälkikäteen harmittaakin hieman, ettei rumpusoftaa tehdessä ollut resursseja kehittää siitä valmista tuotetta.

Aivan turha tämä projekti ei silti ollut. Audion leikkely sekvensseriohjelmassa meni noiden kahden kuukauden aikana vahvasti lihasmuistiin. Lisäksi näin syvällisestä perehtymisestä rumpujen äänittämiseen ja vuotojen vaikutuksiin täytyy olla jotain hyötyä tulevaisuuden äänitysprojekteissa.

3.5 Rakkaudessa suuri onni ja suuri onnettomuus perustuu tunteiden pieniin vivahduksiin, 2003 (D)

Lyhytelokuva, äänitys ja äänisuunnittelu, osa musiikista.

Tämä Ninotchka Rokosan käsikirjoittama ja ohjaama elokuva oli varsinainen äänisuunnittelijan taivas, ja ehkä mielenkiintoisin kouluajanani tekemä projekti. Se oli myös ensimmäinen 5.1-miksaukseni. Kenttä-äänityksen osalta tarjolla ei ollut mitään erikoista, lähinnä lisäharjoitusta puomin ja radiomikrofonien käytöstä. Olosuhteet olivat hyvät, joten suurempia ongelmia ei äänityksissä kohdattu. Ainoastaan lavasteiden akustiikka aiheutti harmia, ja dialogi jäikin hieman kumisevaksi.

Jälkitöissä pääsimme kollegani Mikko Pohjolan kanssa toteuttamaan hulluimmatkin päähämme pälkähtäneet ideat. Tarinassa hypitään edestakaisin todellisuuden ja päähenkilöiden värittyneiden muistojen välillä, ja tunnelma muuttuu tiheään tahtiin. Päätimme äänikerronnalla korostaa outoja tunnelmia ja päähenkilöiden tunnetiloja entisestään ja ikään kuin vetää koko homman överiksi. Se tuntui toimivan elokuvassa hyvin ja ohjaaja hyväksyi kaikki tarjoamamme kliseiset tehosteet aina piirretyistä tuttuja viivoittimen päräytyksiä myöden. Toisaalta halusimme sitoa äänellisillä takaumilla hieman vaikeasti seurattavaa tarinaa yhteen ja selittää katsojalle asioita, jotka eivät välttämättä kuvasta selvinneet.

Elokuvaan alun perin tilattu musiikki ei istunut siihen ollenkaan, joten teimme uudet. Päävastuu musiikista oli Mikolla, ja hän tekikin erinomaista työtä. Viimeiseen hissikohtaukseen tarvittiin muusta musiikista poikkeavaa, aggressiivista musiikkia, jonka tarkoitus oli tukea ”Joonan kiehumispisteen lähestymistä”. Minulle syntyi ajatus tuosta musiikista, joten tein kohtauksessa käytetyn kappaleen. Tämä koko projekti oli hyvä esimerkki siitä miten helposti asiat sujuvat, kun kemiat ovat kohdallaan ja kaikilla on kivaa. Se näkyy ja kuuluu myös lopputuloksessa.

3.6 Minerva Live, 2004

Liveltäointi, äänitys, miksaus ja masterointi.

Talvella 2004 äänitimme luokkatovereideni kanssa Minervalle live-dvd:n. Esitys kuvattiin monikameratekniikalla isossa ja kaikuvassa tehdashallissa. Äänitys ja miksaus tehtiin livenä hallin edustalle ajetusta ulkotuotantoautosta käsin. Hallin akustiikka aiheutti päänvaivaa mikityksiä ajatellen, joten kaiun minimoimiseksi kaikki mikitettiin mahdollisimman läheltä. Tästä johtuen musiikki kuulostaa melko kuivalta, suuresta tilasta kantautuvan pitkäkestoisen kaiun tehdessä siitä samalla hieman suttuista. Onneksi biisejä harjoiteltiin useaan otteeseen ennen varsinaisia kuvauksia, joten ehdimme saada mikserin asetukset melko hyvin kohdilleen. Miksauksesta tulikin lopulta varsin kelvollinen.

Kun dvd oli muilta osin valmis, masteroin valmiin stereo-ääniraidan koulun studiolla. Tein pieniä korjauksia hieman kallellaan olevaan stereokuvaan, poistin pahimpia kuminoita ala-keskitaajuuksilta, kirkastin miksausta lisäämällä korkeimpia taajuuksia ja siistin bassoja kiinteämmän kuuloiseksi. Lopulta vielä kompressoin ja limitoin miksausta, että se soisi dvd:ltä kuunneltaessa sopivalla voimakkuudella.

Tässä projektissa opin, että live-äänityksissä olosuhteet voivat olla mitä heikoimmat ja niihin on lyhyessä ajassa sopeuduttava mahdollisimman hyvin. Miksatessa on kyettävä tekemään nopeita ja hyviä ratkaisuja, koska jälkikäteen on hyvin vähän tehtävissä. Oudossa ympäristössä miksatessa olisi myös tärkeää totuttaa korvansa kuunteluun esimerkiksi kuuntelemalla hetken aikaa itselle tuttuja, valmiita miksauksia. Tätä emme tehneet Minervaa miksatessa ja niinpä taajuusbalanssia oli korjattava melko reilusti masteroinnissa.

3.7 Filkkari-TV, 2004

Monikameratuotanto, tunnusmusiikit ja äänitys.

Filkkari-tv oli Monikameratuotanto, jonka äänet olivat meidän, toisen vuosikurssin ääniopiskelijoiden, vastuulla. Puolen tunnin lähetyksiä oli yhteensä neljä, ja ne sisälsivät haastatteluja sekä kuvanauhalla ajettavia inserttejä. Miksaus oli tehtävä livenä ja

mahdolliset ongelmat oli ratkaistava nopeasti, koska ohjelma lähetettiin suorana Tampereen paikallistelevisiosta. Yllättävää oli se, ettei suurempia yllätyksiä tullut vastaan. Ehkä työryhmä oli niin taitava että hommat sujuivat hyvin tai sitten meillä oli vain tuuria. Joka tapauksessa harjoitus oli mukava ja opettavainen. Vielä opettavaisempi se olisi ollut, jos olisimme kohdanneet suoran lähetyksen aikana teknisiä ongelmia.

Filkkari-tv:llä oli myös alku ja lopputunnus sekä mainos-jingle, joihin tein musiikit. Alkutunnari ja mainos tehtiin tiettyyn mittaan, mutta lopputunnukseen sävelsin loputtomiin jatkuvan luupin, jota voitiin soittaa niin kauan kuin lopputekstejä riitti. Musiikki oli muutamassa tunnissa tehty eikä se ole millään tavalla erinomaisen kuuloista, mutta se täyttää tunnusmusiikin tärkeimmän vaatimuksen: se on tunnistettava! Monista tekemistäni tunnareista tämä on yksi parhaiten päähän soimaan jäävistä.

3.8 Joka Leikkiin Ryhtyy, 2004 (D)

Lyhytelokuva, äänitys, äänisuunnittelu.

Tämä on toinen Ninotchka Rokosan ohjaama elokuva, jota olin äänittämässä ja äänisuunnittelemassa. Vuotta aikaisemmin tehty ”Rakkaudessa suuri onni ja suuri onnettomuus perustuu tunteiden pieniin vivahduksiin” oli niin mukava projekti ja omasta mielestäni onnistunut elokuva, ettei toiseen samalla työryhmällä tehtävään elokuvaan mukaan lähtemistä tarvinnut kauaa miettiä. Tällä kertaa työtä oli hieman enemmän jo reilusti pidemmästä kestostakin johtuen. Työskentely kuvauspaikalla oli edelliskertaa leppoisampaa, koska ryhmä oli alusta asti tuttu ja kuvauspaikka lähes koko ajan sama. Teknisessä mielessä äänitykset eivät tuoneet tälläkään kertaa paljoa uutta, mutta psykologisesti sessio oli opettavainen. Tuttujen näyttelijöiden lisäksi äänitettävänä oli nuori ja ujosteleva lapsi, jännittynyt amatööri sekä ammattinäyttelijä Satu Silvo. Kahdessa ensimmäisessä tapauksessa repliikkien saaminen halutulla tavalla talteen vaati paljon näyttelijöiden kanssa ”pelleilyä” ja tunnelman rentouttamista, kun taas Silvon kaltaisen ammattilaisen äänittäminen oli itselle jännittävä tilanne. Näistä haasteista kunnialla selviäminen toi varmuutta ja määrätietoisuutta omaan toimimiseen kuvauspaikalla.

Edellisen Ninotchkan elokuvan tavoin työparinani toimi Mikko Pohjola. Jälkitöiden alkaessa meillä molemmilla oli jostain syystä hieman Ninotchkan näkemyksestä poikkeava näkemys siitä miltä elokuvan tulisi kuulostaa. Jälkeenpäin on helppo huomata että syy oli yksinkertaisesti kommunikoinnin vähäisyydessä. Edellisessä elokuvassa osaset lokahtelivat kohdalleen ihan kuin itsestään, joten erehdyimme kaikki luulemaan että niin kävisi automaattisesti tälläkin kertaa. Olimme tehneet äänisuunnittelun ja miksauksen lähes valmiiksi, kun tajusimme ettei tunnelma ollutkaan sellainen kuin ohjaajamme halusi. Syy oli tietenkin enimmäkseen meissä; emme olleet selvittäneet tarpeeksi hyvin ohjaajan toiveita. Tuossa vaiheessa olimme niin kiintyneitä kovalla työllä luomaamme tunnelmaan ja äänimaailmaan, että sen muuttaminen tuntui huutavalta vääryydeltä ja ylitsepääsemättömältä ongelmalta, varsinkin kun elokuvan piti olla valmis muutaman päivän päästä. Päätimme kuitenkin korjata tilanteen, ja niinpä muutamia kiivaita väittelyitä, itkun turauksia, oluttuoppeja ja valvottuja öitä myöhemmin elokuva valmistui. Tällä kertaa lopputulos tyydytti kaikkia ja ensi-ilta pidettiin ajallaan. Viimeiset vuorokaudet elokuvan parissa olivat melko epämiellyttäviä kaikille osapuolille, mutta juuri se teki niistä todella hyödyllisiä ja opettavaisia. Tuosta lähtien olen pitänyt huolen, että tiedän mahdollisimman hyvin mitä minulta äänisuunnittelijana tai säveltäjänä kussakin projektissa odotetaan. Yhteen hiileen puhaltaminen onnistuu vain jos kaikki tietävät mistä hiilestä on kyse!

3.9 Kristiina Anneli Marika, 2004 (D)

Radiodokumentti, äänisuunnittelu ja musiikki.

Radiodokumentti on mielenkiintoinen äänikerronnan laji. Se voidaan toteuttaa hyvinkin yksinkertaisesti tai sitä voidaan maustaa kuunnelman tavoin monenlaisilla äänillä ja äänimaisemilla sekä musiikilla. Joka tapauksessa sen kiinnostavuus lepää suurelta osin itse tarinan varassa. Kun kuulin ensimmäisen kerran Kristiina Anneli Marikan tarinan, olin myyty. Dokumentti kertoo sympaattisella tavalla sukupuolenvaihdosta läpikäyvästä ihmisestä, hänen kohtaamistaan vaikeuksista ja vastoinkäymisistä sekä vaihdoksen jälkeisen, paremman elämän odotuksesta. Vaikka tarina olisi varmasti vanginnut kuulijansa mitä yksinkertaisimminkin kerrottuna, halusin tehdä siitä melko kuunnelmamaisen. Käytin paljon musiikkia ja loin äänistä kertojan kuvailemia

tapahtumia taustalle. Halusin vahvistaa tarinan tunteisiin vetoavaa puolta tuomalla tapahtumat lähemmäs kuulijaa. Nyt jälkepäin kuunneltuna musiikki kuulostaa hieman alleviivaavalta ja kliseiseltä, mutta muuten olen äänikerrontaan tyytyväinen.

Kristiina Anneli Marika sai YLE:n jakaman Hella-kunniakirjan vuonna 2004.

3.10 Kommuuni, 2004 (D)

Kuunnelma, musiikin äänitys.

Jaoimme työt ryhmässämme siten, että minun tehtäväkseni tuli kuunnelmaan tulevan musiikin äänitys ja miksaaminen. Kappaleet olivat kuunnelman käsikirjoittaja-ohjaajan tekemiä, ja tuntui että ne olivat hänelle vähintään yhtä tärkeitä kuin itse kuunnelma. Siispä ryhdyimme mukisematta äänityspuuhin kyseenalaistamatta niiden sopivuutta kuunnelman - ainakaan vielä tässä vaiheessa! Kappaleita oli kaksi ja kokoonpanoon kuului rummut, basso, kitara, koskettimet sekä miesvokalisti. Melko tyyppillinen kokoonpano siis. Äänitin rummut, basson ja kosketinsoittimet kerralla, jonka jälkeen päälle soitettiin kitarat. Viimeisenä äänitettiin laulut. Miksasin kappaleet valmiiksi omalla pajallani. Kappaleista tuli mielestäni erittäin hyvän kuuloisia, ei niinkään äänityksen tai miksauseni ansiosta, vaan yksinkertaisesti siitä syystä, että bändi osasi hommansa ja instrumentit kuulostivat hyvältä. Myös sovitukset oli hyvin mietitty. Tämä projekti muistutti minua jälleen kerran lähtösoundien ja osaavien soittajien tärkeydestä. Kun musiikki on hyvän kuuloista jo äänitettäessä, sen miksaus on helppoa! Epäilyksistäni huolimatta musiikki löysi lopulta paikkansa myös itse kuunnelmasta.

4 Työt

Olen toiminut tiskijukkana vuodesta 1995 lähtien ja perustin oman yrityksen vuonna 1997. Viimeisten viiden vuoden aikana yritykseni toiminta on muuttunut dj-palveluista äänisuunnitteluun ja tilausmusiikin tuottamiseen. Lisäksi olen kiinnostunut masteroinnista ja opiskelumielessä teen myös masterointitöitä. Niistä ei kuitenkaan tällä hetkellä elantoa irtoa. Masterointiin liittyy myös proseminaarini, jonka esittelen tuonnempana.

Tällä hetkellä yritykseni toimii 130m2:n tiloissa Tampereen ydinkeskustan tuntumassa, ja työllistää minut täysipäiväisesti. Suurin osa esittelemistäni töistä on kuitenkin tehty pienellä kokoonpanolla makuuhuoneeni nurkassa.

.

4.1 Tilausmusiikkia

4.1.1 *Katinkontti, YLE TV2, 2003*

Lapsille suunnattu televisiosarja, musiikki.

Katinkontti on ensimmäinen TV2:n tuotanto johon tein musiikit. Koulumme entinen oppilas Jari Mäkipää oli suunnittelemassa uutta lastenohjelmaa ja päätti pyytää tunnusmusiikkidemoja myös entisen koulunsa äänioppilailta. Tein demon, ja reilun kymmenen muun joukosta se valittiin parhaiten tarkoitukseen sopivaksi.

Usein tunnusmusiikin sävellyksen avuksi on tarjolla jonkinlainen versio tunnuksen grafiikasta tai edes idea siitä. Monesti tiedetään myös kesto muutaman sekunnin tarkkuudella, sekä haluttu musiikkityyli. Tämän tunnuksen tekoon sen sijaan ei annettu mitään ohjeita, ainoastaan laulun sanat jotka tunnuksessa täytyisi olla laulettuna. Lisäksi tiedossa oli kohderyhmä, alle 10-vuotiaat lapset.

Ihan ensimmäisenä pohdin, millaisia demoja tunnariksi luultavasti lähetetään. Koska kyseessä oli eräänlainen kilpailu, oli tärkeää erottua joukosta. Seuraavaksi mietin millainen kappale tekisi kohderyhmään suurimman vaikutuksen. Huomasin, että useimpien lastenohjelmien tunnarit ovat aivan liian lapsellisia. Suuri osa alle 10-vuotiaista kuuntelee nykyään pop- ja rock-hittejä siinä missä vanhemmatkin - ei siis

kannata tehdä mitään pilipali-tunnaria! Näiden ajatusten pohjalta tein nopeatempoisen ja rockahtavan tunnusbiisin. Lead-laulun tueksi kävin päiväkodissa äänittämässä kertosäkeen ”katinkontti”-huudahduksia pienten lasten kuorossa huutamana.

Alkutunnuksen valmistuttua tein hieman erilaisen version lopputunnukseksi sekä Jarin toiveiden mukaan kymmenisen kappaletta erilaisia taustamusakappaleita, joita ohjelman leikkaaja voi käyttää haluamallaan tavalla.

Katinkontista on tullut yksi YLE:n pidetyimmistä lastenohjelmista ja sitä on kuvattu ja esitetty keskeytyksettä vuodesta 2003 alkaen. Minulle suuri ylpeyden aihe on Me Naiset -lehden vuonna 2004 Katinkontille jakama vaihtoehto-Venla kategoriassa ”Vuoden tykein tv-musa”.

4.1.2 Lasten Aamut, YLE TV2, 2004

Lastenohjelma, musiikki.

Lasten Aamut oli viikonloppuaamuisin lähetetty ohjelma perheen pienimmille. Se koostui studiossa kuvatuista juonto-osuuksista sekä erilaisista ohjelman sisällä esitettävistä lyhyistä sarjoista. Säveltäessäni musiikkia Katinkonttiin tutustuin Lasten Aamujen tuottajaan Maija Koivulaan. Hän pyysi tekemään demon Lasten Aamujen tunnari-musiikiksi. Demo hyväksyttiin ja päädyin tekemään ohjelmaan tunnusmusiikit, taustamusiiikit juonto-osuuksiin sekä muutamia jinglejä.

Lavasteiden ja grafiikoiden teemana oli merenalainen maailma. Samaa teemaa oli käytettävä musiikissa, joten tein alkutunnuksesta ikään kuin sukelluksen veden alle. Yhdistelin musiikkiin paljon veden ääniä ja käytin kaikuja luomaan vedenalaista tunnelmaa. Lopputunnus puolestaan kuvaa nousua takaisin pinnalle. Se kirkastuu loppua kohden ja muuttuu vedenalaisesta pulputuksesta aaltojen kuohuntaan ja loppukäynnin ääniin. Tunnuksissa oli otettava huomioon myös varhainen esitys aika. Alkutunnuksen tunnelma oli pidettävä rauhallisena ja ”unisena”, kun taas lopputunnus sai olla jo vähän reippaampi.

Näitä tunnuksia tehdessä eniten ongelmia aiheutti se, että grafiikat oli jo tehty lopulliseen muotoonsa. Tunnareiden kesto oli siis lyöty lukkoon etukäteen. Kaiken lisäksi tunnuksia olivat todella lyhyet. On vaikea keskittyä sävellykseen, jos

päällimmäisenä on mielessä, että biisin keston on oltava tasan kahdeksan sekuntia ja neljäkymmentäviisi sadasosaa! Tämä on kuitenkin kaiken kuvaan säveltämisen arkea ja sen kanssa on totuttava elämään. Projekti opetti, että tunnusmusiikkia tehdessä on hyvä päästä juttelemaan tunnuksen grafiikasta henkilön kanssa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Ilman ääntä tunnus tuntuu monesti todellista pidemmältä, jolloin graafikko tekee siitä yleensä liian lyhyen.

4.1.3 Videox, YLE TV2, 2005

Televisiosarja, musiikki.

Videox oli ohjelma, jossa koululaiset ympäri Suomea saivat ilmoittautua tekemään musiikkivideon johonkin kymmenestä annetusta lastenlaulusta. Kutakin kappaletta kohden valittiin yksi koululuokka, joka sai käsikirjoittaa videon ja näyttellä sen. Ohjelmaan oli valittu 10 klassista lastenlaulua Saku Sammakosta Inkkarin sotahuutoon, ja niistä oli tehtävä nykyaikaiset sovitukset. Kappaleet oli tietenkin myös äänitettävä ja miksattava valmiiksi. Projekti oli minulle melko työläs; se vastasi käytännössä tyypillisen albumin sovittamista, äänittämistä ja miksaamista. Työmäärää lisäsi vielä se, että kappaleet olivat hyvin eri tyylisiä, joten jokainen miksaus oli aloitettava puhtaalta pöydältä. Projektia tehdessä jouduin tutustumaan monien eri musiikkityylien tyypillisiin miksaus- ja sovitusratkaisuihin.

4.1.4 Galaxi, YLE TV2, 2005

Lasten- ja nuortenohjelma, musiikki.

Muutaman onnistuneen projektin jälkeen TV2:n taholta oli kertynyt sen verran luottamusta, että sain Galaxin musat tehtäväkseni ilman demokilpailua. Työskentely olikin aikaisempaa mukavampaa kun ei ollut veistä kurkulla. Toisaalta odotukset Yle:n taholta olivat korkeammalla ja niiden täyttäminen toi paineita.

Alku- ja lopputunnuksen lisäksi musiikkia tarvittiin useisiin muutaman sekunnin mittaisiin jingleihin, erilaisten juonto-osuuksien taustalle sekä insertteihin. Tällä kertaa

päätin tehdä graafikon kanssa entistä tiiviimpää yhteistyötä ja se näkyy mielestäni lopputuloksessa. Tein kappaleista aluksi karkeat demoversiot, joihin graafikko teki tunnusten grafiikat. Kun grafiikat olivat valmiit, tein musiikin kuvan kanssa valmiiksi. Näin pystyimme graafikon kanssa ottamaan toistemme ratkaisut paremmin huomioon, joten tunnus näyttää ja kuulostaa yhtenäiseltä kokonaisuudelta.

4.1.5 Joulukalenteri, YLE TV2, 2005 (D)

Televisiosarja, musiikki.

Kesällä 2005 minulta pyydettiin sävellys tulevassa joulukalenteri-ohjelmassa esitettävään lauluun. Ohjelmassa päähenkilöt lupautuvat vahingossa säveltämään joululaulun, ja 24-osaisen sarjan juoni nivoutuu sävellysprosessin ympärille. Kappaleen sanat olivat jo olemassa, mutta sävellyksestä ei ollut tietoaakaan, vaikka kuvaukset olivat jo ovella. Aloin välittömästi hommiin, mutta joulutunnelmaan oli hieman vaikea päästä 30 asteen helteessä. Niinpä kävin ostamassa pipareita, pimensin työhuoneeni ja sytytin pari kynttilää. Tunnin kuluttua kappale oli valmis! Ohjaaja Anu Tuomi-Nikula ihastui lauluun ja pyysi minua säveltämään ohjelmaan tunnus- ja taustamusiikitkin.

Musiikkia sävelletäessä käytössäni ei ollut leikattua kuvaa, mutta olin käynyt seuraamassa kuvauksia ja lukenut käsikirjoitukset sekä keskustellut ohjaajan kanssa useaan otteeseen musiikin roolista tuotannossa. Ilman valmista kuvaa ainoa järkevä tapa musiikin tekoon oli tehdä äänisuunnittelijalle suuri määrä teemoja ja antaa hänen ratkaista miten ja missä niitä käyttää. 24 jaksossa ehtii tapahtua yhtä ja toista, joten päädyin lopulta tekemään yli 100 erilaista musiikin pätkää; pääteemojen lisäksi useimmissa jaksoissa tarvittiin jotain tilanteeseen räätälöityä musiikkia.

Äänisuunnittelija Pepe Malmberg käytti tekemääni musiikkia hyvin mielikuvituksellisesti ja sai sen kuulostamaan siltä kuin se olisi sävelletty kuvaan.

4.1.6 TV2:n Joulutervehdys, YLE TV2, 2005

Musiikkivideomainen kanavan joulutervehdys, musiikki.

Alun perin joulukalenteriin sävellettyä joululaulua haluttiin käyttää myös kanavan joulutervehdyksessä. Joulukalenterissa sen lauloivat sarjan päähenkilöt, mutta tähän tervehdykseen äänitän laulut uudelleen hieman kokeneemman laulajan laulamana. Parantelin myös taustoja, koska joulukalenteriin tehty versio oli hyvin pelkistetyn kuuloinen.

4.1.7 Pikkukino, YLE TV2, 2006

Ohjelmaslotti, tunnusmusiikki.

Pikkukino ei ole varsinaisesti mikään ohjelma, vaan ohjelmapaikka. Sillä on alkutunnus, jonka jälkeen esitetään tiettyjä lastenohjelmia. Tämä 15 sekunnin mittainen tunnus rakennettiin tekemäni musiikin päälle, eli musiikkia tehdessä kuvaa ei ollut olemassa. Sain melko vapaat kädet tunnusmusiikin tekoon. Tilaaja toivoi, että musiikki olisi reipastempoinen ja siinä olisi melodia, jota voi hyräillä. Tunnuksesta tuli ihan toimiva, joskin parempiakin on tullut tehtyä. Syy hieman karkeaan miksauskeen löytyy seuraavasta.

Tuottaja ei ollut ensimmäisen version grafiikkaan tyytyväinen, joten se oli tehtävä uudelleen. Tässä vaiheessa mainitsin useita kertoja, että minun on saatava muokata myös musiikki uuteen grafiikkaan sopivaksi, ja pyyntööni suostuttiin. Vähän ajan kuluttua uusi tunnus pyöri jo televisiossa ja musiikkina oli aikaisemmin tekemäni demoversio! Otin asian vielä puheeksi, mutta koska tunnus oli kaikkien mielestä hyvä, päätin päästää itseni helpolla ja jättää demoversion käyttöön.

4.1.8 Karkulaiset, YLE TV2 / EBU, 2006 (D)

Lyhytelokuva, musiikki.

Karkulaiset on 16 minuuttinen Yle:n ja EBU:n yhdessä tuottama lyhytelokuva, joka esitetään vuoden 2007 aikana kymmenessä Euroopan maassa. Tässä elokuvassa

musiikilla on erityisen suuri rooli siksi, että sen avulla elokuvan juonen täytyi selittyä myös suomea ymmärtämättömille lapsille. Koska musiikilla kerrottavaa oli elokuvassa koko ajan, sävelsin musiikin tarkalleen kuvaa seuraten, suoraan omalle paikalleen.

Saatuani ensimmäisen leikkauksen ja keskusteltuani musiikista ohjaajan kanssa tein ensimmäisen demoversion. Olimme ohjaajan kanssa päätyneet lämpimän sävyiseen musiikkiin, joka toisi esiin jännittävät juonen käänteet, mutta ei millään tavalla pelottelisi lapsia. Halusimme pikemminkin saada musiikilla katsojien sympatiat kiusatun päähenkilön puolelle. Kun sitten istuimme Brittiläisen tuottajan kanssa katsomaan elokuvaa, koko leikkaus musiikkeineen lensi romukoppaan! Hän halusi elokuvasta paljon intensiivisemmän, niin kuvaleikkaukseltaan kuin musiikiltaankin. Äänellä oli korostettava jokaista juonen käännettä. Lisäksi elokuvaan oli tuotava elementtejä kauhuelokuvista, siitä oli tehtävä niin pelottava kuin mahdollista.

Uudet musiikit ja uusi leikkaus valmistuivat muutaman viikon kuluessa ja tuottaja oli viimein tyytyväinen. Nyt musiikki seuraa mielestäni kuvan tapahtumia jo vähän liiankin selkeästi, ja ajoittain tulee mieleen vanhoista piirretyistä tuttu mickey mousing –efekti. Mutta koska kohderyhmään kuuluu lapsia kymmenestä eri maasta, lienee perusteltua käyttää kerrontatapaa, joka ei ole sidonnainen mihinkään tiettyyn kulttuuriin eikä jätä mitään tulkinnan varaan.

Miksaus jäi liian bassovoittoiseksi ja kuivaksi, mikä harmittaa näin jälkikäteen. Hieman ikävää oli myös todeta valmista elokuvaa katsoessa, että musiikki oli pahasti säröllä useissa kohdissa, vaikka äänisuunnittelijalle toimittamani raidat olivat säröttömiä. Musiikissa on paljon jousi- ja puhallinsoittimia, jotka olisi ollut mukava äänittää oikeilla soittajilla. Aikataulu- ja budjettisyistä tämä ei kuitenkaan ollut mahdollista, joten oli käytettävä sampleja ja syntetisaattoreita.

Kaikessa kiivaudessaan tämä tuotanto antoi valmiuksia ottaa tulevaisuudessa vastaan yhä mittavampia ja vaativampia sävellystöitä. Oli uuvuttavaa aloittaa koko elokuvan sävellystyö alusta muutamaa viikkoa ennen deadlinea. Paineen ja kiireen alla säveltäminen on stressaavaa ja vaikeaa, joten lopullisesta versiosta saatu hyvä palaute antoi paljon itseluottamusta.

4.1.9 Operaatio Hurrikaani, YLE TV2, 2006 (D)

20-osainen televisiosarja, musiikki.

Operaatio Hurrikaani on lapsille suunnattu agenttisarja. Sen jokaisessa jaksossa tapahtuu jokin rikos, jonka katsojat saavat ratkaista ohjelmaan piilotettujen vihjeiden avulla. Jaksot koostuvat vajaan kymmenen minuutin mittaisten draamajaksojen lisäksi studio-osuuksista, joissa muun muassa kerrotaan edellisen jakson oikeat vastaukset ja katsojakilpailun voittajat.

Tämä oli hauskin ja toisaalta laajin koskaan tekemäni työ. Erilaisiin studio-osuuksiin tarvittiin useita taustamusiikkikappaleita ja jinglejä. Koko ohjelmalle tarvittiin alku- ja lopputunnus. Lisäksi ohjelman sisällä esitettävälle draamajaksolle tarvittiin tunnus sekä jokaiseen jaksoon omat taustamusiikit. Edellisten lisäksi sävelsin ja tuotin biisin ohjelman musiikkivideomaiseen traileriin. (Tein myös sarjan äänisuunnittelun, josta lisää myöhemmin.)

Koko työ alkoi osaltani jälleen tunnuksen tekemisestä. Tunnusgrafiikasta ei vielä ollut tietoa, mutta tunnarin tyylistä minulla oli päässäni selkeä kuva. Ohjaajan mielestä koko tuotantoon oli saatava samantyyppinen tunnelma kuin ALIAS-televisiosarjassa, joten käytin tunnuksessa esikuvana tuota sarjaa. Toisaalta halusin tuoda mukaan Bond-elokuvista tutun tremolo-kitaran sekä useista vanhemmista seikkailusarjojen tunnareista tutun mahtipontisen loppuhuiennuksen. Grafiikat tehtiin lähes valmiin musiikin päälle ja grafiikoiden valmistuttua lisäsin musiikkiin vielä grafiikkaa tukevia tehosteita. Tähän tunnusmusiikkiin olen erittäin tyytyväinen. Mielestäni se on paras tekemäni tunnus ja pärjää vertailussa useimmille ”ison maailman” tunnuksille. Huomasin, että referenssien käyttö suunnitteluvaiheessa helpottaa usein oikean linjan löytymistä. Myös esimerkiksi ohjaajan kanssa on helpompi keskustella musiikista, kun käytössä on konkreettisia esimerkkejä.

Samasta kappaleesta jalostin musiikin lopputunnariin ja draamajakson tunnuksen. Lisäksi tunnuksen muutaman nuotin mittainen päätteema on vahvasti läsnä draamajaksojen taustamusiikissa ja toimii samalla studio-osuuksia ja draamajaksoja sitovana elementtinä. Studio-osuuksien taustat ovat enimmäkseen äänimattoa, joilla on

tarkoitus herättää lavasteet eloon ja luoda jännittävä ilmapiiri. Musiikin lisäksi studio-osuuksissa on runsaasti siirtymä-jinglejä, joille halusin tehdä tehosteet viimeistellyn vaikutelman aikaansaamiseksi.

Koko ohjelman sydän on jokaisessa jaksossa esitettävä draamajakso. Päätin ottaa niiden musiikin säveltämiseen mahdollisimman ammattimaisen, elokuvamaisen lähestymistavan. Koska jaksoissa on paljon samankaltaisia osioita, olisi ollut helppo tehdä muutamia biisejä ja käyttää niitä jaksosta toiseen. Halusin kuitenkin säveltää jokaisen jakson musiikit erikseen ja vieläpä seurata musiikilla kuvan tapahtumia elokuvamaisen tarkasti. Työtä oli paljon, mutta se kannatti. Mielestäni ohjelma on kokonaisuudessaan huomattavasti laadukkaamman näköinen ja kuuloinen kuin useimmat lastenohjelmat. Se on saavuttanut suuren suosion kohderyhmässään ja sai Kapioston jakaman KOURA-kunniamaininnan. Toinen kausi on tuotannossa tätä kirjoittaessani.

4.1.10 Kohtauspaikka, YLE TV2, 2006

Ohjelmaslotti, musiikki.

Tämä on sunnuntai-iltapäiviin sijoitettu ohjelmapaikka, jonka alla esitetään erilaisia nuorille aikuisille suunnattuja sarjoja. Tunnuksen teko oli todella hankalaa niin minulle kuin graafikollekin. Mietimme useita viikkoja sopivaa lähestymistapaa, mutta mikään keksimistämme ei tuntunut hyvältä. Yleensä inspiraatio tunnuksen tekoon tulee jollain tavalla ohjelmasta johon tunnus tehdään, mutta tässä tapauksessa yhtä tiettyä ohjelmaa ei ollut.

Tuottajamme halusi tunnuksesta nuorekkaan, raikkaan ja rytmikkään. Puristimme tunnuksen lopulta pelkästään noihin ohjeisiin nojaten eikä siitä mielestämme tullut mitenkään loistava. Jostain syystä tilaaja oli kuitenkin tunnuksen erittäin tyytyväinen ja helpotuksesta huokaisten siirryimme kohti uusia seikkailuja.

4.1.11 *Satunnaiset Sankarit, YLE TV2, 2007, (D)*

Kuuden dokumenttielokuvan sarja, musiikki.

Estonian uppoaminen, Konginkankaan bussiturma, tsunami Thaimaassa, Lapuan patruunatehtaan räjähdys, Jyväskylän junaonnettomuus ja räjähdys Myyrmannissa. Jokainen näistä suomalaisia koskettaneista onnettomuuksista muodostaa yhden puolen tunnin mittaisen Satunnaiset Sankarit -jakson. Sävelsin ohjelmaan tunnukset sekä jokaisen jakson taustamusiikit. Projekti oli uuvuttava, koska dokumenttien yhteenlaskettu kesto oli kolme tuntia ja materiaali oli tunnelmaltaan koskettavaa ja monin paikoin hyvin surullista. Perinteistä dokumenttia hieman elokuvamaisempi kerrontatyyli vaati kaiken lisäksi runsaasti musiikkia.

Alkutunnuksen kuva oli tehty näyttämään vanhalta ja kuluneelta. Huomasin, että voisin tukea tunnuksen räpsähdyksiä ja ”filmillä olevia roskia” äänellisesti erilaisilla rasahduksilla ja tekemällä myös tunnusmusiikin miksauksesta hieman kuluneen kuuloisin. Rasahdukset toimivat tunnuksessa hyvin ja sain idean käyttää niitä koko dokumenttisarjaa yhteen sitovana elementtinä. Esittelin tunnuksessa myös hyvin yksinkertaisen melodisen teeman, jota käytin taustamusiikissa eri tavoilla varioituna.

Lopputulos on musiikillisesti enimmäkseen onnistunut, mutta sarjan äänimiksauksesta en pidä. Musiikki on miksattu niin pienelle tasolle, että ajoittain sen läsnäoloa ei edes huomaa. On selvä, että dialogin kanssa samaan aikaan soivan musiikin on väistettävä puhetta. Näissä dokumenteissa on kuitenkin runsaasti kohtia, joissa musiikki on pääroolissa ja niidenkin kohtien musiikki on useimmiten jätetty todella pienelle.

4.2 Äänisuunnittelua

4.2.1 *Älä Osta Mitään –kampanja, 2004*

Televisionmainos, äänisuunnittelu.

Tämä oli ensimmäinen äänisuunnittelemani televisionmainos, ja sen kyllä huomaa. Mainoksen tulisi kuulua selkeästi ja voimakkaasti, mutta tämä oli hiljainen ja tunkkainen. Käytin äänen tasojen säätöön samoja ohjeita kuin elokuvan äänisuunnittelussa, vaikka mainokset tulisi käytännössä limitoida äärimmilleen. Spiikki

sentään erottuu ja tärkeä informaatio välittyy kuvasta ilman ääniäkin, joten ihan täysi fiasko mainos ei ole. Vaikka miksaus ei ole mainoskäyttöön paras mahdollinen, äänisuunnittelu muilta osin on mielestäni kelvollinen.

4.2.2 Lauri Tähkä – dokumentti, 2005 (D)

Televisiondokumentti, miksaus.

Tämä Lauri Tähkä & Elonkerjuu –orkesterista kertova dokumentti oli osaltani pikemminkin pelastusoperaatio kuin äänisuunnittelutyö. Materiaalia oli useiden vuosien varrelta ja useimmiten ääni oli otettu talteen kameran mikrofonilla tai huonosti asennetulla radiomikrofonilla. Soundi vaihteli valtavasti koko ajan ja välillä huoneen nurkassa huriseva jääkaappi kuului haastateltavaa paremmin. Dialogia putsatessa tuli useimmat kohinanpostotekniikat ja -pluginit hyvin tutuksi. Dokumentti sisälsi paljon yhtyeen musiikkia sekä keikoilta taltioituna että levyiltä, mikä oikeastaan pitääkin koko dokumentin kasassa ja vie huomion pois heikkolaatuisesta dialogista. Käytettyyn työaikaan ja lähtösoundien surkeaan tasoon suhteutettuna lopputulos on mielestäni melko hyvä.

4.2.3 Jyvä- ja Konemessut, 2005 (D)

Kolmen televisiomainoksen sarja, äänitys ja äänisuunnittelu.

Kuvasimme nämä mainokset yhden päivän aikana Isojoella, Pohjanmaalla. Luonnon helmassa ei pahemmin kuulunut häiritsevää meteliä ja Heikki Helan esittämä päähahmo oli kovaääninen, joten äänitys oli helppoa.. Mainosten äänimaailma on melko realistinen ja yksinkertainen, joten jälkitöissä ei ollut tarvetta ylimääräiselle kikkailulle.

Mainoksissa kuultavan spiikkerin ääni oli luonnostaan todella hyvä, joten sillekään ei tarvinnut ihmeitä tehdä; vain tyypillinen ala-keskitaajuuksien vaimennus, korkeiden äänien lisäys sekä runsaasti kompressointia. Viimeisenä työvaiheena limitoin koko ääniraidan sellaiselle voimakkuudelle etteivät mainokset jää esitettäessä muiden jalkoihin. Jyvä- ja Konemessujen mainokset valittiin MTV3:n järjestämässä kilpailussa Pohjanmaan parhaaksi aluemainokseksi vuonna 2005.

4.2.4 www.Jadesoturi.net, 2006

Elokuvan Flash-sivusto, äänisuunnittelu.

Nettisivujen äänisuunnittelu poikkeaa monella tavalla elokuvien, televisio-ohjelmien tai mainosten äänisuunnittelusta. Netissä äänellä ei voi kertoa mitään oleellista, koska niin monet selaavat sivuja ilman ääniä. Ääni ei myöskään voi olla kovin provosoivaa, ärsyttävää tai korvaan pistävää, koska se saa käyttäjän yksinkertaisesti poistumaan sivuilta. Nettisivuilla viihdytään usein hyvin lyhyitäkin aikoja, joten äänillä tai musiikilla ei myöskään voi olla kovin pitkää draamallista kaarta. Kaiken lisäksi sivujen on latauduttava kohtuullisen nopeasti käyttäjän koneelle, joten äänet eivät saa viedä paljoa tilaa. Niitä on usein pakattava niin paljon, että äänestä tulee huonolaatuisen kuuloista. Äänen rooli Flash-sivuilla ei siis ole ihan yhtä merkittävä kuin elokuvissa. Ääni toimii sivuilla lähinnä lisämausteena ja ylimääräisenä tunnelman kohottajana.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö nettisivujen äänillä olisi merkitystä. Ääni on usein se, mikä tekee ”ihan kivasta” sivustosta upean. Ääni voi herättää sivuston henkiin ja tehdä sivun selailusta jopa elokuvamaisen kokemuksen. Flash-sivulla ääni on voimavara, joka on ymmärretty varsinkin Hollywoodissa melko hyvin, mutta jota Suomessa pääsääntöisesti aliarvioidaan.

Koska Jadesoturi on monessa mielessä äärettömän kunnianhimoinen ja näyttävä tuotanto, halusin tehdä kaikkeni, että nettisivut olisivat äänten osalta samalla tasolla. Käytin paljon aikaa taustalooppien tekemiseen siten, että niistä tulisi saumattoman kuuloisia. Keksimme Flash-koodauksesta vastanneen Ville Lempiäisen kanssa, että jos käynnistämme vähän ennen loopin loppua erillisen äänen peittämään kohdan, jossa looppia alkaa alusta, saamme loopista normaalia sulavamman kuuloisen. Testasin myös kauan erilaisia mp3-koodauksia löytääkseni parhaan kompromissin äänen laadun ja tiedostokoon välillä. Nappien ja siirtymien äänissä vältin kaikkia lyhyitä niksahduksia ja naksahduksia, joita useimmiten käytetään netissä niiden pienen tiedostokoon vuoksi. Tein niistä sen sijaan hyvin elokuvamaisia kaikuineen ja mataline jyrinöineen. Tiedostojen koko hieman kasvoi, mutta optimoimalla mp3-pakkauksen ja käyttämällä joissain äänissä stereoäänien sijaan monoääntä sain tiedostokoon hyväksyttäväksi. Kaiken kaikkiaan sivuista tuli onnistuneet ja niistä on tullut paljon hyvää palautetta. Projekti sai minut innostumaan Flash-sivujen äänisuunnittelusta ja tullen varmasti tulevaisuudessa tekemään vastaavia projekteja jos vain saan mahdollisuuden.

4.2.5 www.Cats.fi, 2006

Flash-sivusto, äänisuunnittelu ja musiikki.

Kaikkien nettisivujen tekoon aikaa ja resursseja ei ole käytettävissä yhtä paljon kuin edellä mainitussa Jadesoturi-projektissa. Cats-juomasekoitusten mainoskampanjaan kuului oleellisena osana Flash-sivusto, jonka tekemiseen työryhmällämme oli aikaa vain muutamia päiviä. Ensimmäiset päivät kuuluivat sivujen suunnitteluun ja Flash-koodaukseen, joten ääniä ei vielä voinut tehdä. Niinpä käytin tuon ajan taustamusiikkikappaleen kehittelyyn. Kun sivujen rakenne oli valmis, aloin tehdä tarvittavia ääniä siirtymille ja napeille. Kuva määritteli tehosteiden luonteen aika tarkasti ja käytännössä tein foley-tehosteita sivujen tapahtumille. Siirtymissä suhahtelevat ja kilisevät Cats-pullot ja sivuilla seikkaileva kissa kehrää tai sihisee tilanteen mukaan. Taustamusiikkia ei tällä kertaa ollut mahdollista saada täysin saumattomaksi loopiksi, joten tein sen loppuun mahdollisimman siistin kuuloksen häivytyksen. Näin kappale ei ”nytkähdä” loopin alkaessa alusta.

4.2.6 *Operaatio Hurrikaani*, YLE TV2, 2006 (D)

Televisiosarja, äänisuunnittelu.

Esittelin tämän tv-sarjan jo aiemmin siihen säveltämäni musiikin osalta. Musiikin tekemisen lisäksi äänisuunnittelin kaikki ohjelmassa esitettävät 20 draamajaksoa. Jaksojen kestot vaihtelivat seitsemän ja kymmenen minuutin välillä ja yhden jakson äänisuunnitteluun oli aikaa keskimäärin viikko. Käytännössä aikaa oli vain noin kolme vuorokautta, sillä musiikin sävellys vei suurimman osan ajasta. Kouluprojekteissa vastaavan mittaisen lyhytelokuvan äänisuunnitteluun tuli helposti käytettyä pari-kolme viikkoa, joten niihin verrattuna tahti oli kova.

Tämä tuotanto kehitti huomasti kykyäni toimia järjestelmällisesti ja keskittyneesti tiukan aikataulun puitteissa. Kun aikaa äänisuunnittelun tekemiseen on paljon, tulee helposti harhailtua tekemään eri työvaiheita päällekkäin, fiiliksen mukaan. Nyt harhailuun ei ollut aikaa, joten opettelun tekemään kunkin työvaiheen kerralla valmiiksi. Ensin leikkasin dialogin ja miksasinkin sen suurin piirtein valmiiksi. Sen jälkeen oli vuorossa ambienssit, pistetehosteet ja foley-tehosteet. Kun kaikki oleelliset äänet olivat

kohdallaan, tein raakamiksauksen musiikin sävellystyön avuksi. Musiikin valmistuttua toin sen muutamalla stereoraidalla pääsessioon ja viimeistelin miksauksen.

Sarjan ensimmäisten jaksojen aikana tein itselleni kirjaston ohjelmassa usein toistuvista tehosteista, kuten esimerkiksi päähenkilön käyttämän viestintävälineen, syklonin, äänistä. Kokosin kirjastoon myös usein toistuvat ambienssit. Tämä nopeutti myöhempien jaksojen äänisuunnittelua huomattavasti. Sarjan tekeminen kehitti minua äänisuunnittelijana todella paljon. Erityisen hyödyllistä oli se, että saatoin katsoa jokaisen jakson televisiosta melkein heti valmiiksi saatuaani ja korjata huomaamani puutteet jo seuraavaan jaksoon.

4.2.7 Vaalimainoksia, 2007

Televisiomainoksia, miksaus.

Olen ollut sikäli onnekas, että olen viimeisten vuosien aikana saanut tehdä runsaasti mielenkiintoisia, inspiroivia ja kehittäviä projekteja. Aina välillä eteen tulee kuitenkin töitä, jotka ottaa vastaan pelkästään rahan vuoksi. Tämä oli yksi sellaisista. Kyseessä oli iso kasa pienehköllä budjetilla tehtyjä vaalimainoksia, joiden äänityöt oli tehtävä muutamassa tunnissa. Mitään omintakeista ei ollut tilauksessa, vain sataprosenttisen äänen käsittely siten että mainos kuuluu selkeästi televisiossa sekä muutamia pistetehosteita sinne tänne. Tulipahan tehtyä.

4.2.8 Jurassic Rock mainos, 2007, (D)

Flash-animaatio, äänisuunnittelu ja musiikki.

Jurassic Rock –festivaalin mainoskampanjaan kuului festivaalin nettisivuilta löytyvä Flash-animaationa toteutettu trailerimainen mainos, jonka äänityöt sain tehtäväkseni. Mainoksessa ei kerrota itse festivaalista juuri mitään, vaan sen tarkoitus on pelkästään herättää katsojan mielenkiinto ja ilmoittaa festivaalin olemassaolosta. Mainoksessa viitataan kuvallisesti hyvinkin suoraan Jurassic Park –elokuvaan, joten oli luonnollista jatkaa samaa linjaa äänisuunnittelussa. Tein äänimaailmasta mahdollisimman mahtavan

kuuloisen amerikkalaisten toimintaelokuvien trailereita jäljitellen. Tilaaja halusi kuitenkin mainoksesta näkyvän, että se on tehty pilke silmäkulmassa. Tämä paljastuu äänellisesti vasta aivan lopussa, kun dinosaurus tulee logosta läpi täysin muusta äänimaailmasta poikkeavan ”huonon” tehosteen saattelemana.

4.3 Äänitetuotantoa

4.3.1 *Tiktak: Jää, 2002 (D)*

Remix.

Syksyllä 2002 Tiktak-yhtyeen levy-yhtiö, Universal Music, järjesti kaikille avoimen remix-kilpailun. Kilpailijoiden tehtävänä oli tehdä remix Tiktakin kappaleesta ”Jää”. Kappaleen lauluraidat olivat netissä vapaasti ladattavissa, ja aikaa remixin tekoon oli noin kuukausi. Tyyli oli vapaa.

Mielestäni remixiä tehdessä on tärkeintä tuoda kappaleeseen jotain uutta ja tuoretta; unohtaa alkuperäinen sovitus kokonaan ja nähdä kappale täysin uudessa valossa. Samalla on kuitenkin tietyllä tavalla kunnioitettava kappaleen luonnetta. Usein remixillä ymmärretään tanssibiitti-renkutus, jonka päälle on liimattu alkuperäisen kappaleen lauluja sinne tänne sen kummempia ajattelematta. Mielestäni remixistä ei saa kuulua, että se on remix. Sen on kuulostettava siltä kuin kappale olisi alun perinkin tarkoitettu juuri sellaiseksi!

Heti alusta alkaen tiesin, että suurin osa kisaan osallistuvista remixeistä tulee olemaan dance-remixejä. Niinpä, Nelosen iskulausetta lainatakseni, päätin tehdä ”jotain ihan muuta”. Kun huomasin, että kertosaäkeen duurisoinnut kääntyivät sujuvasti rinnakkaiseen molliin ja että tempo oli niin nopea että sen saattoi puolittaa, suunta oli selvä. Remixistä tulisi synkkä ja aggressiivinen rock-miksaus. Tyyli sopi hyvin myös kappaleen sanomaan. Aikaa käytin miksauksen tekoon noin viikon, jonka jälkeen laitoin cd-levyn postiin. Voitin kilpailun. Remix julkaistiin Tiktakin seuraavalla singlellä ja se nousi soittolistalle Ylex-radiokanavalla.

4.3.2 Nicole: Valve, 2003 (D)

Remix.

Nicole on melko raskasta uuden polven metallia soittava yhtye. Sain remixattavakseni yhden bändin kappaleista, Valveen. Bändin jäsenet olivat kuulleet Tiktakille tekemäni remixin ja halusivat minun tekemän miksauksen yhtyeen tulevalle dvd:lle. Olin tuohon aikaan innoissani Muse-yhtyeen musiikista ja se on kuultavissa Nicole-remixin piano-melodioissa ja tunnelmassa. Sovituksellisesti remix on mielestäni kekseliäs ja mielenkiintoinen, mutta soundit ovat kyllä melko rupiset. Erehdyin kompressoimaan miksausta aivan liikaa ja siitä tuli elottoman kuuloinen. Tein remixistä myös 5.1-miksauksen, joka on kuultavissa Nicolen dvd:llä.

4.3.3 Jepogryddona: Skone Polska, 2003 (D)

Remix.

Nicole-remixin valmistuttua sain melko pian mielenkiintoisen puhelun studiolta, jolla Nicole äänitti albumiaan. Martin Kantola, studion omistaja, oli kuullut remixin ja pyysi minua remiksaamaan tuottamansa kansanmusiikki-yhtyeen kappaleen. Miksauksella oli hirvittävä kiire, se oli nimittäin saatava yhtyeen viikon päästä alkavalle Australian matkalle mukaan. Viikko tuntui lyhyeltä ajalta, mutta lupasin hoitaa homman. Tällä kertaa en saanut täysin vapaita käsiä, vaan tilauksessa oli nimenomaan dance-remix Daruden hengessä. Siispä kaivoin 909-samplet esiin ja aloin hommiin.

Kappale oli täysin instrumentaalinen ja koostui käytännössä parista erilaisesta ”riffistä”. Rakennuspalikoita ei ollut paljoa tarjolla, mutta toisaalta remixin musiikkityyli mahdollisti paljon toistoa ja erilaisia paisutuksia. Tiukka deadline pakotti tekemään nopeita ratkaisuja ja kolmeminuuttinen dance-humppa valmistui juuri ajoissa. Itse en tuotosta kovin ylpeänä esittele, mutta bändi kiitteli siitä useaan otteeseen ja sehän on pääasia.

4.3.4 MySeven: Demo, 2003 (D)

Demo. Äänitys, miksaus ja masterointi.

MySeven oli luokkatoverini Mikko Pohjolan perustama rock-bändi, jossa soitin koskettimia. Äänitin yhtyeelle neljän kappaleen demon. Mikolla oli alusta alkaen erittäin vahva visio sovituksista, joten keskityin pelkästään äänitykseen. Miksasimme kappaleet yhdessä kotistudiollani. Jälkeenpäin tein tämän uuden miksausksen Too Late-kappaleesta ihan vain siksi että olin ostanut uusia plugin-efektejä ja halusin testata niitä.

4.3.5 @Junkmail: Viilee, 2004 (D)

Remix.

@Junkmail ponnahti julkisuuteen ”Ei koskaan enää” –kappaleella, joka soi loppuvuodesta 2003 jatkuvalla syötöllä useimmilla radiokanavilla. Minulla ei tuohon aikaan ollut pahasti muita kiireitä, joten tarjouduin tekemään yhtyeelle remixin seuraavalle singlelle. Yhtyeen biisinikkari Mikko Nikkola vastasi sähköpostiini myöntävästi vielä saman päivän aikana. Jostain ihmeen syystä hän tiesi minun tehneen Universal Musicin järjestämän remix-kisan voittaneen miksausksen Tiktakille ja oli heti valmis yhteistyöhön.

”Viilee” ei biisinä ollut yhtyeen ensimmäisen hitin veroinen, mutta siitä oli hauska tehdä remix. Tein jälleen rock-henkisen miksausksen, jolla ei ollut lauluja lukuun ottamatta paljoakaan yhteistä alkuperäisen version kanssa. Bändin jäsenet pitivät remixistä todella paljon ja täytyy sanoa että olen itsekin siihen tyytyväinen.

4.3.6 @Junkmail: Kaiken Sen Jälkeen, 2004 (D)

Remix.

Heti ensimmäisen @Junkmail-remixin valmistuttua yhtye tilasi uuden remixin seuraavalle single-julkaisulle. Alkuperäisestä kappaleesta kuuli heti, että remixistä on tehtävä raskas nu-metal –tyylinen tykitys. Kertosäkeen kitarariffi onnistui hyvin ja se toimii aggressiivisen huudon kanssa. Remiksistä tuli loistava niin bändin kuin minunkin

mielestäni. Muutaman päivän remixiä kuunneltuaan bändi pyysi minua tuottajaksi seuraavalle albumilleen.

4.3.7 Waltari: *Life Without Love*, 2004 (D)

Remix.

Oli hienoa päästä tekemään remix Waltarin kaltaiselle tunnetulle bändille. Sain alkuperäisen miksauksen kaikki audioraidat käyttööni, mutta koska jälleen halusin tehdä kappaleesta täysin uuden kuuloisen, käytin vain lauluraitoja. Hieman Foo Fighters – bändin soundimaailmaa lainaava remix onnistui hyvin, mutta ilmeisesti bändi ei siitä lämmennyt, koska tietääkseni sitä ei ole julkaistu millään Waltarin äänitteellä.

4.3.8 @Junkmail: *Sydän Huutaa*, 2005 (D)

Albumi, äänitys ja tuotanto.

Mukavasti alkanut yhteistyö @Junkmailin kanssa sai jatkoa, kun bändin toista albumia alettiin työstää. Toimin levyllä tuottajana ja miksaajana. Laulut ja räppäykset bändi äänitti omatoimisesti Miracle Sound –studiolla Helsingin Kaapelitehtaalla, mutta loput äänitykset tehtiin makuuhuoneessani Tampereella. Äänityksen ja miksauksen ohella vastasin suurelta osin myös kappaleiden sovituksista. Tuottajan roolissa oli tärkeää tuoda musiikkiin oma panos, mutta vähintään yhtä tärkeää oli kuunnella bändin toiveita ja ehdotuksia.

Kokonaisen albumin sovitus ja miksaus eroaa siinä mielessä yksittäisten kappaleiden tai remixien tekemisestä, että on ajateltava kokonaisuutta. Mikään välttämättömyys tämä ei tietenkään ole, mutta useimmiten on tarkoituksenmukaista että koko albumi kuulostaa soundillisesti yhtenäiseltä. Käytinkin miksausvaiheessa loputtomalta tuntuvan ajan kappaleiden soundien hiomiseen. Ajattelin, että kun yhden kappaleen soundeja muutti, oli muidenkin soundeja tarkistettava samaan suuntaan. Jälkeenpäin ajatellen tuo ei ollut kovin järkevää. Kun miksaukseen tekee muutoksia jonkin muun asian kun miksauksen

itsensä vuoksi, se ei läheskään aina muutu parempaan suuntaan. Sitä paitsi albumin soundi ”yhtenäistyy” joka tapauksessa jonkin verran masteroinnissa.

4.3.9 *Lost Foundation: Thrown, 2005 (D)*

Demo. Äänitys, miksaus ja masterointi.

Soitan kyseisessä kokoonpanossa koskettimia ja olen päävastuussa yhtyeen soundeista. Äänitimme tämän kolmen kappaleen demon koulumme kuvastudiossa kesällä 2005 ja miksin sen kotonani noin kolmen kuukauden aikana. Pitkä miksaus aika on mielestäni suurin ongelma projekteissa, joilla ei ole deadlinea. Jos aikaa on käytettävissä loputtomasti, sitä myös käytetään loputtomasti. Miksatessa tämä on usein huono asia, sillä samaa kappaletta yhä uudelleen ja uudelleen kuunnellessa sille tulee jossain vaiheessa kuuroksi; ei enää erota parantavatko vai huonontavatko muutokset miksausta.

4.4 DJ-Palveluita

4.4.1 *Maailman Ympäri, 2002-2004*

Visailuohjelma, tehosteet ja musiikit.

Tätä Simo Frangenin juontamaa visailuohjelmaa tehtiin suoran lähetyksen kaltaisesti, vaikka se oikeasti nauhoitettiin hieman ennen lähetystä. Tämä mahdollisti päivän uutisaiheiden käsittelyn ohjelmassa ja toisaalta uusintaotot, jos jokin meni vikaan. Tuotantotavasta johtuen musiikit ja äänitehosteet oli laitettava kohdilleen livenä; äänen jälkitöille ei ollut aikaa. Toinen syy musiikin ja tehosteiden soittamiseen livenä oli se, että katsojien ja kilpailijoiden oli voitava reagoida niihin. Äänitehosteilla muun muassa kerrottiin oliko kilpailijan vastaus oikein vai väärin, milloin vastausvuoro siirtyy toiselle kilpailijalle tai milloin vastausaika loppuu. Ohjelmassa oli lisäksi osioita, jotka kuvattiin studioyleisön jo lähdettyä. Näihin tarvittiin yleisön reaktioita, joten soitin erilaisia aplodeja ja naurahduksia sopiviin kohtiin.

Kalustooni kuului mikseri ja siihen kytketyt kaksi dj-käyttöön suunniteltua cd-soitinta sekä sampleri, jota ohjattiin siihen kytketyllä koskettimistolla. Tehosteet olivat

samplerin muistissa järjestettynä koskettimistolle niin, että kaikki tarvittava oli koko ajan käden ulottuvilla. Musiikki oli kahdella cd-levyllä, joita vuorottelemalla saatiin nopeastikin vaihtuvat musiikit ajallaan soimaan.

Eri tehosteita ja erilaisia taustamattoja oli runsaasti ja niiden kanssa oli oltava erittäin tarkkana. Oli seurattava kuulokkeilla ohjaajan komentoa, oli seurattava käsikirjoitusta ja ennen kaikkea kuunneltava juontajaa ja kilpailijoita. Vaikka kyseessä ei ollut suora lähetys, tehosteiden ja musiikin kanssa ei saanut tehdä nauhoituksen keskeytykseen johtavia virheitä. Keskeytykset olivat nimittäin usein todella ongelmallisia; jos kysymyksiä sisältävä kilpailuosio jouduttiin aloittamaan uudestaan, kilpailijat tiesivät jo kysymykset. Heidän oli siis uusittaessa ”näyteltävä” kuulevansa kysymykset ensimmäistä kertaa ja annettava sama vastaus kuin ensimmäiselläkin kerralla, vaikka tietäisivät sen vääräksi. Aplodeja ja naurahduksia tehdessä oli osattava käsikirjoitus hyvin, sillä reaktioiden oli kuulostettava luonnolliselta. Vitsin kuullessaan oli myöhäistä alkaa etsimään sopivan kokoista hohotusta ja sopivia aplodeja.

4.4.2 SF-Studio, 2005-2006

Visailuohjelma, tehosteet ja musiikit.

Maailman Ympäri –ohjelma korvattiin vuonna 2005 hyvin samantyyppisellä ohjelmalla, SF-Studiolla. Nimen lisäksi visailun säännöt ja lavasteet olivat hieman erilaiset. Äänitehosteiden ja musiikin osalta työ jatkui käytännössä täysin samanlaisena.

4.4.3 Heikoin Lenkki, 2005

Visailuohjelma, tehosteet ja musiikit

Tämän ohjelman teko oli musiikin ja tehosteiden osalta edellisiä helpompaa. Ohjelman rakenne on paljon yksinkertaisempi ja riitti että kuunteli ohjaajan komentoja ja kilpailijoiden vastauksia. Lisäksi koko tuotantokauden ohjelmat tehtiin kerralla, joten runsaasta toistosta johtuen työrutiini kehittyi nopeasti.

4.4.4 Huuma, 2005-2007

Viihdeohjelma, tehosteet ja musiikit.

Huumassa dj:n tehtäviin kuuluu edellisten ohjelmien tavoin musiikin ja tehosteiden soittaminen paikalleen. Jännitystä lisää huomattavasti se, että lähetys on suora ja ohjelmassa tapahtuu pääsääntöisesti aina jotain yllättävää. Moniin ohjelman osiin liittyy yleisöstä poimittuja ihmisiä ja heidän toimintaansa on vaikea arvata etukäteen. Myös ohjelmassa järjestettävien erilaisten kilpailujen lopputulokset vaikuttavat taustamusiikkiin ja tehosteisiin. Vaikka ohjelmaa harjoitellaan ennen lähetystä useita tunteja, on suorassa lähetyksessä oltava koko ajan varpaillaan.

Tehosteiden tarkan ajoituksen ja oikeiden kappaleiden soittamisen lisäksi tärkeintä dj:n tehtävässä on huolehtia tasoista niin, etteivät ne missään vaiheessa peitä alleen tärkeintä, eli dialogia. Toisaalta, kohdissa joissa muuta ääntä ei ole musiikki on nostettava pintaan. Tällä tavalla dj joutuu astumaan hieman äänisuunnittelijankin tontille.

5 Proseminaari: Totuus limitoinnista

Äänitteen RMS-tason vaikutus radiosoitossa

5.1 Johdanto

Jo varhain musiikkiteollisuuden alkuaikoina huomattiin, että jotkin kappaleet soivat radiossa toisia kovempaa, ja että yleensä radion kuuntelijat pitivät näitä kappaleita paremman kuuloisina hiljaisempiin verrattuna. Siispä pääteltiin, että mitä kovemmin soiva äänite saadaan tehtyä, sitä paremmin se menee kaupaksi. Ajatus kuulostaa vähintäänkin oudolta, koska lähes poikkeuksetta kuulijalla on mahdollisuus säätää kuunteluvoimakkuus haluamukseen. Noista päivistä lähtien on kuitenkin masteroijan yksi tärkeimpiä tehtäviä ollut äänitteen voimakkuuden nostaminen mahdollisimman suureksi tallennusmedian sallimissa rajoissa.

Viimeisen 20 vuoden aikana tapahtunut teknologian kehitys on mahdollistanut äänitteiden keskimääräisen voimakkuuden eli RMS-tason nostamisen huikkeisiin lukemiin, muun muassa digitaalisia limittereitä käyttämällä ja ad-muuntimia yliohjaamalla eli clippaamalla (clipping). Nämä tekniikat aiheuttavat kuitenkin vakavia sivuoireita runsaasti käytettynä. Musiikista tulee elottoman ja korvia rasittavan kuuloista, stereokuva heikkenee ja särön määrä kasvaa. RMS-tason lisäys tapahtuu siis tietyn pisteen jälkeen äänen laadun ehdoilla.

Valtaosa musiikkialalla toimivista ammattilaisista on yhtä mieltä siitä, että tässä ”loudness-sodassa” on menty viime vuosina liian pitkälle, ja että äänitteiden laatu on liiallisen kompressoinnin ja limitoinnin vuoksi aiempaa heikompi. Yksi suurimpia syitä ylikompressoimiseen lienee edelleen halu maksimoida äänitteen kuuluvuus radiossa. Radiokanavat ovat kuitenkin jo pitkään kompressoineet itse lähetyksiään pitääkseen lähetyksen voimakkuuden tasaisena. Onko siis äänitteen ylenpalttisesta kompressoinnista ja limitoinnista masterointivaiheessa sittenkään hyötyä radiosoittoa ajatellen? Voiko siitä joissain tapauksissa olla jopa haittaa? Millä tavoin masteroitu äänite lopulta kuulostaa parhaimmalta radiossa? Näihin kysymyksiin aion tutkimuksessani löytää vastauksen.

Musiikkia julkaistaan edelleen jonkin verran myös vinylilevyillä. Toisaalta uudemmat formaatit, kuten SACD ja DVD-A tekevät tuloaan markkinoille. Lisäksi internetin

välityksellä myydään kasvavassa määrin musiikkia esimerkiksi mp3-tiedostoina. Käsittelen aihetta kuitenkin pelkästään CD-levyjen näkökulmasta, niiden ollessa vielä pitkään ylivoimaisesti käytetyin tallennusformaatti perinteisessä FM-radiossa soitettavalle musiikille.

5.2 Mitä on masterointi?

Tutkimukseni käsittelee nimenomaan masteroinnissa tehtävien valintojen vaikutusta radiosoitossa, joten aluksi on syytä tuoda esille, mistä masteroinnissa oikein on kyse. Toisaalta ei ole tarkoituksenmukaista syventyä kovin yksityiskohtaisesti masteroinnin eri työvaiheisiin tai sen historiaan.

”Mastering is the last creative step in the audio production process, the bridge between mixing and replication – your last chance to enhance sound or repair problems in an acoustically designed room – an audio microscope.” (Katz, 2002: 11)

5.2.1 Masteroinnin perusteita

Masterointi on viimeinen äänitteelle tehtävä työvaihe ennen monistusta. Sen tarkoitus on saada äänite kuulostamaan hyvältä mahdollisimman monenlaisissa kuunteluympäristöissä. Jos äänitteellä on useita kappaleita, niitä käsitellään siten, että äänite kuulostaa yhtenäiseltä kokonaisuudelta äänen väriltään ja voimakkuudeltaan. Lisäksi kappaleiden välit säädetään sopivan mittaisiksi. Masterointi on siis eräänlainen viimeistelyprosessi, loppusilaus.

Mutta kuten jo aikaisemmin kävi ilmi, masteroinnin tarkoitus on myös varmistaa, että äänitteen RMS-tasot* ovat kilpailukykyisissä lukemissa. Dynamiikkaa siis supistetaan äänitteen keskimääräisen voimakkuuden nostamiseksi. Tämä tapahtuu kahdessa eri mittakaavassa, jotka *Bob Katz* (2002: 109-117) jaottelee makrodynamiikkaan (macro-dynamics) ja mikrodynamiikkaan (micro-dynamics).

* Root Mean Square, suomeksi tehollisarvo

MAKRODYNAMIIKKA

Makrodynamiikalla tarkoitetaan kappaleen eri osien, kuten vaikkapa a-osan ja kertosäkeen välistä voimakkuuseroa. Makrodynamiikkaan vaikutetaan masteroinnissa useimmiten manuaalisesti, tekemällä volumeautomaatioita. Esimerkiksi hiljaista introa voidaan nostaa kokonaisuudessaan hieman isommalle, koska se muuten jäisi liian paljon kertosäettä hiljaisemmaksi.

MIKRODYNAMIIKKA

Kun tarkastelemme musiikkikappaletta lähempää, ikään kuin mikroskoopilla, voimme huomata hyvin lyhytaikaisia voimakkuuseroja. Yksinkertainen esimerkki tällaisesta on virvelin isku rock-kappaleessa; kappaleen voimakkuus nousee hyvin lyhyeksi ajaksi huomattavasti keskimääräistä korkeammaksi. Mikrodynamiikassa on kyse juuri tällaisista lyhytaikaisista voimakkuuseroista, transienteista. Masteroinnissa mikrodynamiikan manipulointi tapahtuu pääosin kompressoimalla, limitoimalla tai clippaamalla.

Tähän jälkimmäiseen osa-alueeseen kiteytyvät myös ongelmat joita tässä tutkimuksessa käsittelem.

5.2.2 Masteroinnin historia lyhyesti

Masterointi erillisenä työvaiheena äänitteen tuotantoprosessissa sai alkunsa vuonna 1948, kun Ampex esitteli ensimmäisen äänitetuotantoon soveltuvan nauhurin. Tähän asti äänitykset oli tehty suoraan vinyylille, eikä äänityksen jälkeen tarvittu erillisiä työvaiheita. Nyt äänitykset oli siirrettävä nauhalta vinyylimasterille monistusta varten. Vaikka masterointi oli tuolloin vain materiaalin siirtämistä, siihen vaadittiin paljon

taitoa. Jos tasot olivat liian matalat, äänitteestä tuli hiljainen ja kohiseva. Liian suuret tasot saattoivat rikkoa vinyylimasterin. (Owsinski, 2000: 2.)

Vuonna 1957 stereoäänitteiden alkaessa yleistyä masteroijan vaikutus lopputulokseen kasvoi huomattavasti. Kompressointia ja ekvalisointia alettiin käyttää luovasti masteroinnin yhteydessä paremman kuuloisen ja paremmin toimivan äänitteen aikaansaamiseksi. (Owsinski, 2000: 3.) Esimerkiksi bassotaajuuksilla vasemman ja oikean kanavan vaihe-erot saivat helposti levysoittimen neulan hyppäämään uraltaan, joten matalimpia taajuuksia alettiin leikata pois.

Seuraava merkittävä käännekohta nähtiin vasta vuonna 1982, kun CD-levyt tulivat markkinoille. Masterointikalusto oli kuitenkin edelleen ”vinyylikäudella”, eikä cd-levystä digitaalisena tallennusformaattina saatu vielä kaikkea hyötyä irti. Nykyaikainen cd-masterointi saikin varsinaisesti alkunsa vasta 7 vuotta myöhemmin, vuonna 1989, Sonic Solutions -työaseman ja sille tehdyn masterointiohjelmiston julkaisemisen myötä. (Owsinski, 2000: 3.)

5.3 Tutkimuksen taustaa

Vähän aikaa sitten silmiini osui eräällä masterointi-aiheisella nettifoorumilla vuonna 2000 järjestetty mielenkiintoinen yhteistyöhanke. Alan ammattilaiset ympäri maailmaa masteroivat saman kappaleen ja latasivat aikaansaannokset sen jälkeen takaisin serverille kaikkien kuultavaksi ja vertailtavaksi. Tuotoksista koottiin ”What is Hot?” -niminen kahden cd-levyn kokoelma, jolta löytyi hyvin erilaisia masterointeja testikappaleesta.

Kokoelman julkaisun jälkeen tempaukseen osallistuneet masteroijat huomasivat, että olisi tärkeää testata, mitä näille erilaisille versioille tapahtuu kun ne soitetaan tyypillisen FM-radion lähetysprosessoreiden läpi. Testi saatiin järjestettyä, ja tulokset olivat yllättäviä: kaikki raidat päättyivät lähes samalle voimakkuustasolle riippumatta alkuperäisen raidan voimakkuudesta. Lisäksi vähiten kompressoitujen versiot kuulostivat radioprosessoreiden jälkeen paremmalta kuin muut, eniten kompressoitujen muuttuessa lähes kelvottoman kuuloiseksi.

Seminaarityöni puitteissa minulle avautui oiva mahdollisuus tehdä vastaavanlainen tutkimus Suomen olosuhteissa. Vaikka edellä mainittu testi oli omalla tavallaan hyvin suoritettu, on mielestäni useastakin syystä erittäin hyödyllistä tutkia asiaa tarkemmin. Ensinnäkin, masteroidut versiot testattiin vain yksillä tietyillä asetuksilla, vaikka eri radiokanavat prosessoivat lähetyksiään eri tavoilla. Alkuperäinen testi tehtiin Amerikassa, joten radiokanavien prosessointimenetelmät saattavat erota jossain määrin Suomessa käytetyistä. Myös se, että testin suorittamisesta on kulunut jo 7 vuotta, antaa lisäaihetta uudelle tutkimukselle. Prosessointitekniikoissa ja laitteissa on saattanut tapahtua merkittäviä muutoksia tuon jälkeen.

5.4 Tutkimuksen toteutus

Tutkimukseni alkuosa oli erittäin käytännönpainotteinen. Ensin oli löydettävä sopiva miksaus testikappaleeksi. Tämän jälkeen kappale oli masteroitava ammattitasoisesti usealla eri tavalla tarvittavien testiraitojen aikaansaamiseksi. Lopuksi täytyi saada kaikki versiot usean radiokanavan soittamaksi ja nauhoittaa kappaleet radiovastaanottimesta takaisin työasemaan vertailtavaksi.

5.4.1 Testikappale

Asetin testiin käytettävälle kappaleelle muutamia reunaehtoja. Ensinnäkin siinä olisi oltava laaja dynamiikka, eli suhteellisen suuria äänenvoimakkuuseroja, koska pohjimmiltaan tässä tutkimuksessa selvitetään äänitteen dynamiikan vaikutusta radiosoitossa. Toisaalta sen täytyi olla tyyliältään sellainen, että mahdollisimman moni radiokanava suostuisi soittamaan sitä. Lisäksi kappaleesta täytyi olla saatavilla masteroimaton miksaus. Useita radiokanavia olisi varmasti ollut helpompi lähestyä jonkin tunnetun artistin kappaleella, mutta koska omalta LostFoundation -yhtyeeltä löytyi muuten tarkoitukseen sopiva kappale, päätin käyttää sitä. Valintaa puolsi myös se, että masteroimaton miksaus oli helposti saavilla, ja sitä oli mahdollista muokata tarvittaessa paremmin tutkimukseen sopivaksi.

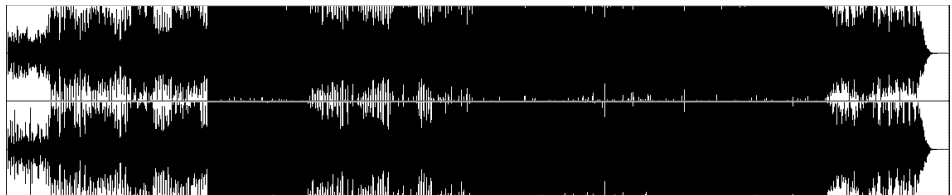
5.4.2 Masterointi

Sopivan miksaus löytyttyä oli tehtävä tarvittavat masteroinnit. Otin yhteyttä Svante Forsbäcktiin, Chartmakers-studion omistajaan. Chartmakers on tällä hetkellä ehdottomasti parhaiten varustettu masterointistudio Suomessa ja henkilökohtaisesti

pidän Svantea ammattitaitoisimpana masteroijana maassamme. Suureksi onnekseni herra Forsbäck kiinnostui heti tutkimuksesta ja lupautui masteroimaan testikappaleet. Lähetin pian miksauksen Svantelle kuunneltavaksi mahdollisia parannusehdotuksia varten, mutta koska korjauksia ei hänen mielestään tarvittu, sovimme masterointiajan. Alusta asti oli selvää, että versioita täytyi tehdä useita. Toisaalta suuri määrä versioita olisi teettänyt runsaasti työtä masteroinnissa eikä radiokanavien saaminen yhteistyöhön olisi ollut helppoa. Pohdittuani asiaa Svanten kanssa, päädyimme lopulta neljään versioon:

VERSIO 1. (keskimääräinen RMS-taso -9dbfs)

Ensimmäinen versio on mahdollisimman voimakkaasti kompressoitu ja rajoitettu. Myös clippausta on käytetty runsaasti. Matalimpia taajuuksia on vähemmän kuin muissa versioissa. Ne sisältävät suhteessa paljon energiaa, joten niitä vähentämällä miksaus saadaan nostettua kokonaisuudessaan isommalle. Tämä versio kuulostaa melko säröiseltä jo ennen radiokanavan prosessointia ja on korvia väsyttävää kuunneltavaa. Kappaleen hiljaisimmatkin kohdat ovat lähes huippukohtien tasolla, eli dynamiikkaa ei enää juurikaan ole jäljellä. Vastaavalle tasolle masteroituja cd-levyjä tulee vastaan jatkuvasti useimmissa musiikkigenreissä*, ja niitä on yhtäläillä halpojen omakustanteiden kuin huippuartistien hittilevyjenkin joukossa. Usein käytetty esimerkki tällaisesta ylikompressoitusta albumista on Red Hot Chili Peppers -yhtyeen Californication (1999).

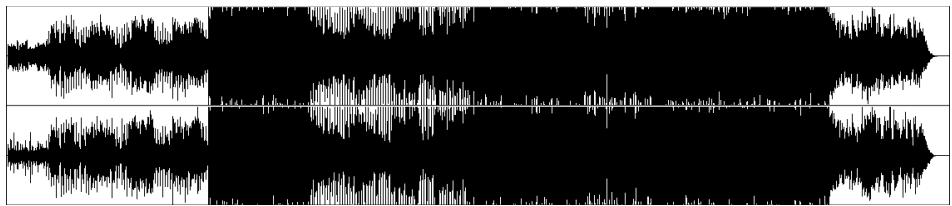

Kuva version 1 aaltomuodosta. (cd-levyllä raita 1)

* Joissain musiikkityyleissä, yleisimmin klassisessa musiikissa ja jazz-musiikissa dynamiikkaa ja äänen puhtautta arvostetaan suhteellista voimakkuutta enemmän eikä äänitteitä kompressoitua vahvasti. Näissä genreissä on onnistuttu välttymään loudness-sodalta lähes kokonaan.

VERSIO 2. (keskimääräinen RMS-taso -11,5dbfs)

Tämä versio edustaa nykyaikaisen masteroinnin kultaista keskitietä. Useimmat pop/rock-albumit masteroidaan suurin piirtein vastaavalle tasolle. Kuten alla olevasta aaltomuodosta voidaan huomata, miksausta on edelleen kompressoitu ja rajoitettu voimakkaasti. Svante käytti tämänkin version masteroinnissa myös clippausta, mutta huomattavasti ensimmäistä versiota hienovaraisemmin. Nyt dynamiikkaa löytyy jo jonkin verran. Esimerkiksi kappaleen intro ja ensimmäinen säkeistö eivät enää yllä edes transienttien osalta ”ylärajalta”. Voimakkaimmissa kohdissa, kuten kertosäkeistöissä, limiterin ja clippauksen jäljet ovat edelleen sekä nähtävissä että kuultavissa. Versio kuulostaa kokonaisuudessaan kompressoitulta, mutta ensimmäiseen versioon verrattuna huomattavasti luonnollisemmalta ja miellyttävämmältä. Myöskään särö ei ole enää häiritsevästi kuultavissa.

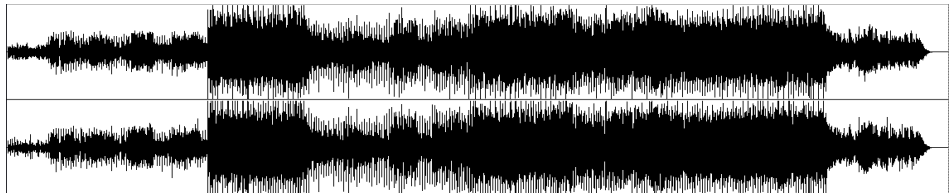

Kuva version 2 aaltomuodosta. (cd-levyllä raita 2)

VERSIO 3. (keskimääräinen RMS-taso -15dbfs)

Kolmas versio tehtiin ennen kaikkea äänen laadun ehdoilla. Pyysin Svantea masteroimaan kappaleen kiinnittäen ensisijaisesti huomiota mahdollisimman hyvän kuuloiseen lopputulokseen, välittämättä juurikaan lopullisesta voimakkuudesta. RMS-tason osalta ehdotin voimakkuutta, joka olisi mahdollisimman suuri ilman minkäänlaista äänen laadun kyseenalaistamista. Jälleen käytettyihin tekniikoihin sisältyi

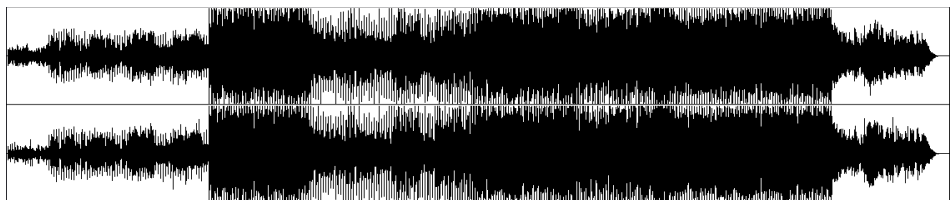
kompressointia, mutta tällä kertaa pelkästään taiteellisista syistä. Voimakkaimpia piikkejä on edellisten tapaan vaimennettu rajoittamalla, mutta nyt vain sen verran ettei se aiheuta korvin kuultavia negatiivisia sivuoireita.

Kuva version 3 aaltomuodosta. (cd-levyllä raita 3)

VERSIO 4. (keskimääräinen RMS-taso -13dbfs. Korostetusti bassoa.)

Kolme ensimmäistä versiota tehtiin puhtaasti RMS-tason vaikutusten testaamiseen. Svante ehdotti että tekisimme vielä neljännen version, joka sisältäisi runsaasti bassoa. Matalat taajuudet vaikuttavat koko taajuusalueella toimivien kompressoreiden käyttäytymiseen huomattavan paljon, joten on järkevää tutkia, miten ne vaikuttavat radiokanavien prosessoreihin.

Kuva version 4 aaltomuodosta. (cd-levyllä raita 4)

5.4.3 Radiokanavat

Radiokanavien saaminen yhteistyöhön osoittautui yllättävän vaikeaksi. Alun perin suunnittelemani suurehko kanavavalikoima olikin olosuhteiden pakosta supistettava kolmeen. Onneksi mukaan lupautuneet kanavat edustivat monipuolisesti Suomalaista kanavatarjontaa, ja kuten myöhemmin kävi ilmi, oli niiden määräkin varsin riittävä. Päätin jättää kanavien nimet kokonaan pois tästä tutkimuksesta, koska ne eivät ole oleellisia tutkimuksen kannalta. Tarkoitus ei ole vertailla kanavien prosessointia tai soundia keskenään, vaan testikappaleen versioiden eroavaisuuksia kunkin kanavan tapauksessa erikseen. Käytän kanavista jatkossa nimiä kanava1, kanava2 ja kanava3, joista:

KANAVA1 on valtakunnallinen radiokanava, joka prosessoi lähetystään melko maltillisesti. Sen soundi on neutraali, eli kappaleiden taajuusbalanssi säilyy suhteellisen lähellä alkuperäistä.

KANAVA2 on tyypillinen hittiradio. Lähetystä prosessoidaan hyvin vahvasti ja kanavalla on selkeästi oma soundinsa.

KANAVA3 on yksi Suomen suurimmista paikallisradioista. Sen soundi ja prosessoinnin määrä sijoittuvat edellisten välimaastoon. Kompressointi kanavalla on melko runsasta, mutta soundi kanava1:n tapaan suhteellisen neutraali.

5.4.4 Kappaleiden lähetykset

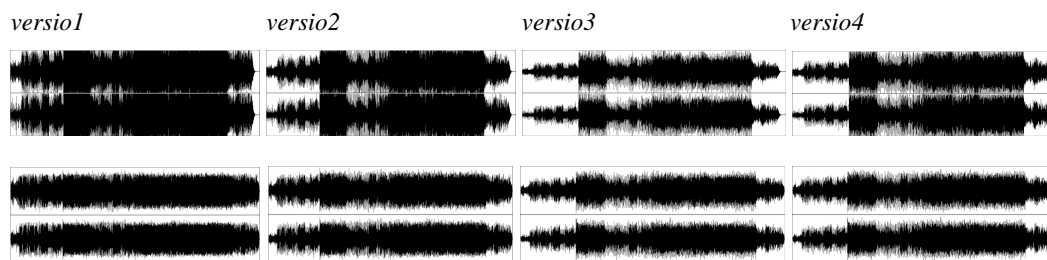
Kaikilla osallistuneilla kanavilla oli käytössään tietokonepohjainen soittolista, jolle testikappaleet voitiin helposti ladata. Ohjeistin yhteyshenkilöitäni käsittelemään kappaleita täsmälleen samalla tavalla kuin mitä tahansa kanavalle soittoon tulevia, jotta testi säilyisi mahdollisimman todenmukaisena. Kappaleet tulivat ulos ennalta sovittuina aikoina ja äänitin ne radiovastaanottimen linjaulostulosta takaisin työasemaan pitäen äänitystason koko ajan tarkalleen samana.

5.5 Tulokset

Tutkimukseni kiinnostavin vaihe on ehdottomasti tulosten vertailu. Viimein pääsemme kuulemaan mitä versioille oikein tapahtui kanavilla. Kerron lyhyesti omia kuunteluvaikutelmiani eri versioista sekä kunkin kanavan aikaansaamista vaikutuksista. Oheiset kuvat versioiden aaltomuodoista havainnollistavat tuloksia äänen voimakkuuden osalta. Parhaan käsityksen tuloksista saa kuitenkin varmasti kuuntelemalla näytteitä itse oheiselta cd-levyltä.

5.5.1 Kanava1

Tämä oli kanavista se, jolla eri versioiden väliltä löytyi eniten eroa. Koska lähetystä prosessoidaan kyseisellä kanavalla melko kevyesti, osa testikappaleiden dynamiikasta (mikäli sitä oli alun perin) oli jäljellä vielä prosessoinnin jälkeenkin. Itse asiassa dynamiikkaa oli jäljellä niin paljon, että vähiten kompressoitun version hiljaisimmat kohdat jäivät monia meluisia tai muuten heikkoja kuunteluympäristöjä ajatellen jo turhan paljon huipputasoja alemmas.

Ylempänä alkuperäiset versiot, alla vastaavat kanava1:n prosessoinnin jälkeen (cd:n raidat 5-8).

VERSIO1 (cd-levyllä raita 5):

Alkuperäinen versio on äärimmäisen vahvasti kompressoitu, ja sellaisena se säilyy radion prosessoinnin jälkeenkin. Yllättävää dynamiikan osalta on se, että alun perin hiljaisimmat kohdat, kuten intro ja ensimmäinen säkeistö, tuntuvat tulevan jopa kertosäkeitä voimakkaammin. Tähän vaikuttaa ainakin basson määrä; introssa ja 1.säkeistössä matalia taajuuksia on melko vähän eikä kanavan kompressorit tartu niihin niin herkästi.

Voimakkaimmat kohdat, kuten kertosaäket, kuulostavat epämiellyttävän säröiseltä ja diskantit ovat suttuisen kuuloisia. Toisin sanoen masteroinnissa aikaansaadut oireet korostuvat entisestään. Merkille pantavaa on lead-laulun voimakas säröytyminen varsinkin hiljaisimmissa kohdissa. Kokonaisuudessaan kappale kuulostaa, ellei nyt aivan kelvottomalta, niin ainakin melko epämiellyttävältä.

VERSIO2 (cd-levyllä raita 6):

Dynamiikkaa on hivenen ensimmäistä versiota enemmän, mutta kaikki oleellinen kuuluu edelleen tarpeeksi voimakkaasti ja selkeästi. Kokonaisuutena kappale kuulostaa aavistuksen edellistä hiljaisemmalta, mutta ero on hyvin marginaalinen. Äänen laadussa ero sen sijaan on huomattava. Diskantit ovat selkeämpiä ja transientit edellistä paremman kuuloisia. Särön määrä on dramaattisesti vähentynyt, joskin sitä on edelleen kuultavissa ajoittain. Versio2 on mielestäni kyseiselle kanavalle parhaiten soveltuva. Kompromissi kuuluvuuden ja äänen laadun välillä on tämän kanavan prosessointia ajatellen paras.

VERSIO3 (cd-levyllä raita 7):

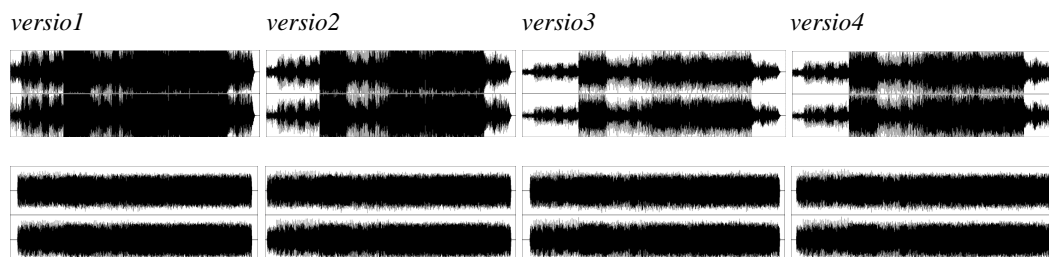
Kolmas versio kuulostaa edellisiin verrattuna selvästi hiljaisemmalta. Kappaleen huippukohdatkin jäävät kanavan keskimääräistä tasoa hiukan alemmas. Hiljaisimmat kohdat ovat monia kuuntelutilanteita ajatellen liian hiljaisia. Toisaalta äänen laatu on edellisiä parempi ja transientit kuulostavat iskevämmiltä. Koska kappaleen osien väliltä löytyy nyt voimakkuuseroja, tärkeimmät kohdat saavat ansaitsemansa painoarvon. Pelkästään äänenlaatua ajatellen tämä versio onkin ryhmän miellyttävin kanavan prosessoinnin jälkeen. Emme kuitenkaan voi sivuuttaa sitä faktaa, että radiota kuunnellaan mitä erilaisimmissa paikoissa, joten kappaleen on kuuluttava selkeästi alusta loppuun.

VERSIO4 (*cd-levyllä raita 8*):

Ensivaikutelma neljännessä versiosta on hyvin lähellä versio3:a. Ennen radion prosessointia RMS-taso on 2 desibeliä versio3:a korkeampi, lähinnä juuri lisääntyneestä basson määrästä johtuen, mutta radiosta äänitettynä ero on lähes olematon. Mitattuna keskimääräinen voimakkuus näyttäisi olevan noin 0,5desibeliä neljännen version hyväksi, korvin kuultuna eroa ei voimakkuudessa ole havaittavissa senkään vertaa. Versio3 kuulostaa kirkkaampana jopa ajoittain hieman voimakkaammalta. Lisäksi runsas basson määrä saa neljännen version kuulostamaan tukkoiselta kanavan ohjelmavirrassa. Yhteenvetona voidaan todeta, että suuri basson määrä saa kanavan kompressorin vaimentamaan signaalia enemmän, jolloin koko kappale päättyy pienemmälle voimakkuudelle. Basson lisäys aikaansaa oikeastaan siis vain kaikkien muiden taajuuksien vaimenemisen.

5.5.2 Kanava2

Jos edellisen kanavan prosessointi oli yllättävän vähäistä, voidaan tämän kanavan prosessointia pitää sen täydellisenä vastakohtana. Kanavan soundi on niin vahva, että kaikki versiot ikään kuin pakotetaan tiettyyn muottiin. Kuten alla olevista kuvistakin näkyy, kaikki neljä versiota päättyvät käytännössä samalle voimakkuudelle. Voidaan siis heti todeta, ettei runsaasta kompressoinnista masteroinnissa ole hyötyä tämän kanavan kohdalla, ainakaan voimakkuuden osalta. Kuunnellaanpa näytteitä jälleen hieman tarkemmin.

Ylempänä alkuperäiset versiot, alla vastaavat kanava2:n prosessoinnin jälkeen (cd:n raidat 9-12).

VERSIO1 (*cd-levyllä raita 9*):

Tämä alun perin kompressoituin versio kuulostaa muita versioita säröisemmältä ja ohuemmalta. Myös kanavan kompressoinnista johtuvaa pumpausta on eniten. Kanavan kompressorit tuntuvat reagoivan erityisen aggressiivisesti ala-keskitaajuuksilla, koska melko suurelle miksattu lead-laulu, jonka energiasta suuri osa on näillä taajuuksilla, ”kyykyttää” koko miksausta.

VERSIO2 (*cd-levyllä raita 10*):

Edelliseen verrattuna tämän version voimakkuus on käytännössä identtinen. Säröisyyttä on kuultavissa hieman vähemmän, mutta edelleen sitä on runsaasti. Parhaiten särö tulee jälleen esiin lead-laulun yhteydessä. Kokonaisuutena eroa eniten kompressoituun versioon on hyvin vähän. Vähäisemmän särön lisäksi diskantit ovat hieman tarkemman ja miellyttävämmän kuuloiset.

VERSIO3 (*cd-levyllä raita 11*):

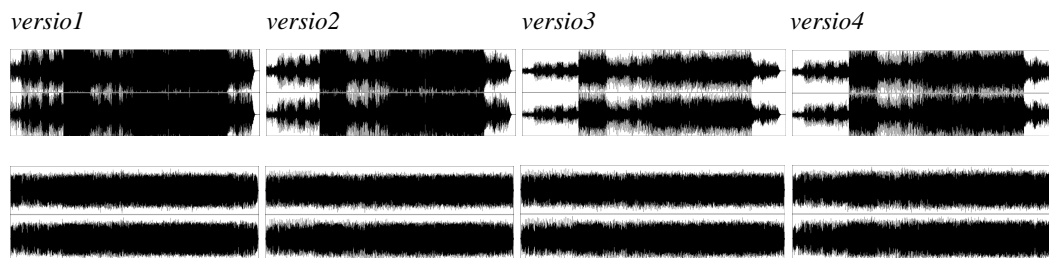
Toisin kuin kanava 1:llä, myös vähiten kompressoitu versio soi käytännössä yhtä voimakkaasti kuin muutkin. Särön määrä on reilusti kahta ensimmäistä versiota alhaisempi, ja kappale kuulostaa edellisiä miellyttävämmältä. Suurin ero on voimakkaimmissa transienteissa, bassorummun ja virvelin iskuissa. Kahdessa ensimmäisessä versiossa ne kuulostivat lähinnä säröisiltä risahduksilta, nyt ne muistuttavat jo etäisesti bassorumpua ja virveliä! Edellisiä versioita vaivannut lead-laulun dominointi on pääosin poissa. Diskantit ovat edellisiä huomattavasti siistimmän kuuloiset, ne eivät kuulosta kompressoitulta yhtäjaksoiselta sihinältä. Tästä johtuen myös stereokuva on selvemmän kuuloisen.

VERSIO4 (*cd-levyllä raita 12*):

Kuten kanava1:nkin tapauksessa, ero kolmannen ja neljännen version välillä on yllättävän pieni. Tällä kanavalla se on lähes olematon. Basson lisäystä ei juurikaan kuule eikä basso myöskään aiheuta kokonaisvoimakkuuden pienenemistä. Kanavan monialueinen kompressointi pitää bassot hyvin aisoissa, jolloin ne eivät pääse aiheuttamaan koko taajuusalueen vaimenemista. Alapää kuulostaa kuitenkin hieman tukkoisemmalta kuin edellisessä versiossa. Diskantit ovat hyvin saman kuuloiset kuin kolmannessa versiossa.

5.5.3 Kanava3

Kaksi ensimmäistä kanavaa antavat jo hyvän yleiskuvan prosessoinnin vaikutuksista. Oikeastaan kaikkien Suomalaisten radiokanavien soundit asettuvat jonnekin näiden kahden välimaastoon. Kolmas testissä mukana ollut kanava osoittaa, että tulokset alkavat monilta osin toistaa itseään siitä huolimatta, että kanavien prosessointi eroaa jonkin verran toisistaan. Koska ei ole syytä toistaa samoja havaintoja useaan kertaan, käsittelen tämän kanavan tulokset hieman lyhyemmin.

Ylempänä alkuperäiset versiot, alla vastaavat kanava3:n prosessoinnin jälkeen (cd:n raidat 13-16).

VERSIO1 (*cd-levyllä raita 13*):

Äärimmäisen voimakkaasti kompressoitu versio ei tälläkään kanavalla soi merkittävästi kakkosversiota kovemmin. Sitä vastoin se saa kanavan

kompressorin pumppaamaan muita versioita enemmän, varsinkin lead-laulun ollessa voimakkaimmillaan. Ongelmat ovat siis samanlaiset kuin muillakin testin kanavilla.

Tällä kanavalla korkeiden äänien kompressointi tuntuisi olevan muihin kanaviin verrattuna maltillisempaa, jolloin diskantit eivät mene yhtä helposti suttuisiksi. Myöskään laulun yhteydessä esiintyvää säröytymistä ei kuulu yhtä paljon kuin testin muilla kanavilla.

VERSIO2 (cd-levyllä raita 14):

Eri osa-alueilla eroa ensimmäiseen versioon on hyvin vähän. Kompressorin pumppaus on hieman huomaamattomampaa ja transientit jonkin verran puhtaampia. Voimakkuuseroa on juuri sen verran, että sen huomaa a/b-vertailussa kuuntelemalla versioita nopeasti vuoron perään. Myös säröä on vaikeampi erottaa. Vaikka yksittäiset erot kahden ensimmäisen version välillä ovat melko pieniä, on tämä jälkimmäinen kokonaisuutena mielestäni selvästi paremman kuuloinen.

VERSIO3 (cd-levyllä raita 15):

Tällä kanavalla 3. versio on mielestäni ylivoimainen voittaja. Se kuuluu lähes yhtä voimakkaasti kuin muutkin versiot, mutta radion kompressoreiden pumppaus on vähentynyt radikaalisti eikä enää häiritse juuri lainkaan. Versio on kaikin puolin miellyttävimmän kuuloinen.

VERSIO4 (cd-levyllä raita 16):

Basson lisäyksen vaikutukset ovat tällä kanavalla samankaltaiset kuin kanava 1:lläkin. Lopputulos kuulostaa hiljaisemmalta kuin versio, jossa bassoja ei ole korostettu.

5.6 Yhteenveto ja päätelmät

Alkuperäisen, Amerikassa tehdyn testin tulokset olivat hyvin yksiselitteiset. Kaikki versiot päätyivät radioprosessorit läpäistyään samalle voimakkuudelle eikä rankasta dynamiikan lanaamisesta masteroinnissa näin ollen ollut mitään hyötyä. Päinvastoin, vähiten kompressoitujen versioit kuulostivat parhaimmalta, joten siitä oli haittaa.

Ryhtyessäni tekemään tätä tutkimusta odotin salaa vastaavanlaisia tuloksia. Olisi ollut mehekasta todeta, että puhtaasti radiosoittoa ajatellen masteroinnissa tapahtuvaa limitointia voidaan reilusti vähentää nykyisestäään, piste. Asia ei kuitenkaan ole ihan näin yksinkertainen, koska Suomessa monet radiokanavat prosessoivat lähetystään yllättävän maltillisesti.

On totta, että eniten kompressoitu versio kuulosti kaikilla kanavilla huonoimmalta. Stereokuva ja diskantit kärsivät ja korvin kuultavaa säröä esiintyi runsaasti. Äärimmäisen voimakkaasta kompressoinnista ei siis ole hyötyä. Versiota oli myös clipattu runsaasti, joten siitäkään ei vaikuttaisi olevan apua. Tämä tieto on tietysti erittäin hyödyllinen ja lohduttava. Valloillaan olevan Loudness-sodan ikävin piirre on juuri se, että usein tavoitellaan sitä kaikkein voimakkaimmin soivaa äänitettä. Tästä ei radiosoitossa tunnu olevan muuta kuin haittaa, joten niitä ihan viimeisiä desibelin kymmenyksiä ei masteroinnissa ole syytä äänitteestä rutistaa. Myöskään matalien taajuuksien korostaminen ei osoittautunut hyväksi ajatukseksi. Vaikutukset olivat pääosin negatiivisia.

Toisaalta, jos äänite masteroidaan pelkästään äänen laadun ehdoilla ja dynamiikkaa jätetään reilusti (kuten testiversiossa 3 tehtiin), ei voida olla varmoja että äänite kuuluu kaikilla radiokanavilla tarpeeksi hyvin. Kuten kanava 1:n kohdalla totesimme, jäi hiljaisiin versio hieman muiden jalkoihin. Voimakasta prosessointia käyttävällä hittiradiolla kuitenkin päästiin selvästi parhaaseen lopputulokseen tällä alhaisimman RMS-tason omaavalla versiolla, joten yksiselitteisen lopputuloksen löytäminen näyttäisi olevan vaikeaa.

Tuskin koskaan voidaan äänitettä masteroidessa olla varmoja siitä, millä kanavilla äänitettä tullaan soittamaan. Koska on kuitenkin erittäin tärkeää että kappale kuuluu kunnolla kaikilla kanavilla, on RMS-tason suhteen päästävä järkevään kompromissiin - valitettavasti läheltä asteikon yläpäättä. Testiin masteroiduista versioista tuntomerkit

täyttää parhaiten versio2. Se kuului kaikilla kanavilla tarpeeksi voimakkaasti, eivätkä sivuoireet toisaalta olleet kovin pahoja. Kuten muistamme, tämän version keskimääräinen RMS-taso oli -11,5dbfs. Voisimme siis päätellä, että -11dbfs ja -12dbfs väliltä löytyisi hyvä lähtökohta, jonkinlainen nyrkkisääntö. Tosiasia on, ettei tarkkojen desibeli-suositusten asettamisessa ole mitään järkeä. Riippuu nimittäin paljon alkuperäisestä miksauksesta, millaiselle RMS-tasolle se on järkevästi masteroitavissa.

Yksi tärkeä huomio tuloksista on vielä tehtävä. Vain hiljaisimman version hiljaisimmat kohdat jäivät kanavalla 1:llä huomattavasti muiden jalkoihin, voimakkaimmat kohdat eivät niinkään. Jos version hiljaisimpia kohtia olisi nostettu masteroinnissa hieman isommalle, olisi koko versio kuulunut tälläkin kanavalla melko hyvin. Eli ongelma oli enemmän makrodynamiikassa kuin mikrodynamiikassa.

Kenties siis kaikkein paras ratkaisu olisi rajoittaa makrodynamiikkaa nykyistä enemmän, mutta kompressoida ja limitoida vähemmän! Tällöin varmistettaisiin kuuluvuus maltillisestikin lähetystään kompressoivilla kanavilla ja toisaalta päästäisiin laadullisesti hyvään lopputulokseen myös voimakkaasti kompressoivilla kanavilla. Samalla minimoitaisiin kompressoinnin ja limitoinnin haittavaikutukset itse äänitteessä.

5.7 Lähteet

KIRJAT:

Katz, Bob. 2002. *Mastering Audio, the art and the science*

Owsinski, Bobby. 2000. *Mastering engineer's handbook*

HAASTATTELU:

Svante Forsbäck, Chartmakers Oy

VERKKOAINEISTO:

<http://recforums.prosoundweb.com>

<http://www.recording.org/forum-20.html>

5.8 Liitteet

CD-levy, ääninäytteet.

5.9 Kiitokset

Suuri kiitos Svante Forsbäckille testikappaleiden masteroinnista. Kiitos myös Renny Jarviselle, Kari Kaivolalle ja Juha Koivuselle.

6 Pohdinta

Viisi opiskeluvuotta meni kuin siivillä ja nyt, keväällä 2007 valmistun medianomiksi. Olen tässä portfolioissa jo käynyt läpi merkittävimmät tuona aikana tekemäni projektit, mutta katsotaanpa vielä mitä ajasta jäi projektien lisäksi käteen.

6.1 2002-2003

Väriympyröitä ja itsenäistä opiskelua

Ensimmäiseen lukuvuoteen mahtui niin paljon tekemistä ja uutta opittavaa, että on vaikea keksiä mistä aloittaisi. Koulun käytäntöihin ja uusiin ihmisiin tutustuminen tietenkin täytti ensimmäiset viikot, mutta syksyn koittaessa oli jo puomimikrofoni kädessä. Lukuvuoden parasta antia olikin perehtyminen kenttä-äänitykseen toimimalla äänittäjänä ja ääniassistenttina lukuisissa lyhytelokuvissa. Koko homma oli minulle täysin uutta, ja opittavaa riitti. Samalla sain ensikosketuksen myös äänisuunnitteluun. Koska projekteja tehdessäni meille ensimmäisen vuosikurssin oppilaille ei oltu vielä opetettu mitään äänittämisestä tai äänisuunnittelusta, oli kaikki opiskeltava itse muilta kyselemällä ja kirjoja sekä nettiartikkeleita lukemalla. Itse pidän tällaista opiskelutapaa erittäin hyvänä, sillä ainakin minulle asiat jäävät parhaiten mieleen kun ne joutuu selvittämään itse. Kehitystä edellä mainituilla osa-alueilla tuli valtavasti, koska lähtötaso oli käytännössä täysi nolla.

Musiikin äänitys oli jossain määrin tuttua jo ennen koulun alkua. Olin tehnyt dance-musiikkia pienellä kotistudiollani muutamia vuosia ja äänitellyt kavereideni rock-bändeille demoja. Ensimmäisen vuoden projekteissa pääsin ensimmäistä kertaa harjoittelemaan elokuvamusiikin säveltämistä ja koin sen heti erittäin mielekkääksi. Ensimmäiset työni eivät olleet erinomaisia, mutta ne herättivät minussa paljon kysymyksiä, joihin vastauksia etsimällä aloin kehittyä säveltäjänä. Aloin katsoa elokuvia kuunnellen niiden musiikkia ja lukemaan aiheesta kertovaa kirjallisuutta.

Kurssitarjonnan osalta muistot ovat hyvin ristiriitaisia. Vaikka sekaan mahtui mielenkiintoisia kursseja sisältänyt AV-jakso ja pari muutakin hyvää kokonaisuutta, oli suurin osa opiskelusta melko turhauttavaa paperin leikkelyä ja vesivärimaalausta.

6.2 2003-2004

Kalenteri täyteen!

Toisen lukuvuoden aikana monet palaset loksahdivat paikoilleen. Pääsin tekemään musiikkia YLE:n lastenohjelmille ja tavallaan löysin paikkani Suomalaisessa mediakentässä. Ymmärsin, että tunnusmusiikin ja tv-ohjelmien musiikin sävellys sopisi minulle elokuvamusiikkia paremmin. Taitoni eivät ainakaan vielä riittäneet säveltämään klassista musiikkia kokopitkään elokuvaan, mutta sitäkin paremmin tekemään mieleen jääviä tunnuksia. Huomasin, että osaan ”lukea” asiakkaitani hyvin ja tehdä kappaleista heidän toiveidensa mukaisia. Tiskijukka-yitykseni alkoi muuttua tilauseromusiikkia ja äänisuunnittelua tarjoavaksi yhden miehen pajaksi.

Vuoden 2002 lopulla voittamani Universal Musicin järjestämä remix-kilpailu poiki useita työtarjoajia ja teinkin runsaasti remiksauksia toisen opiskeluvuoteni aikana. Lisäksi äänitin useita demoja. Nämä kaikki tarjosivat arvokasta lisäkokemusta musiikin sovituksesta, äänityksestä ja miksausesta. Opin monia uusia miksaustekniikoita ja ”kikkoja”, jotka ainakin hieman paransivat työni jälkeä.

Myös kiinnostus masterointia kohtaan heräsi ja aloin ahkerasti seurata kirjoittelua masterointiaiheisilla nettifoorumeilla. Harjoittelin masterointia miksaamillani kappaleilla. Huomasin, että se on paljon monimutkaisempaa kuin miltä näyttää ja tarkoittaa muutakin kuin limitointia.

Samalla kun työt koulun ulkopuolella lisääntyivät, myös koululla alkoi tapahtua entistä enemmän. Ensimmäisen vuoden tavoin olin mukana monissa lyhytelokuvatuotannoissa. Tein ensimmäiset 5.1-miksaukseni ja uusi maailma aukeni. Aloin ajatella yhä enemmän äänisuunnittelun taiteellista puolta. Ymmärsin, että äänellä voi kertoa paljon muutakin kuin mitä kuvassa näkyy.

Koulun monikamera-kurssit ja toisaalta Broadcastersin tuottamiin tv-ohjelmiin tekemäni dj-palvelut antoivat kattavan kuvan äänityksikön toiminnasta kiivasluonteisissa monikameratuotannoissa. Samalla käsitykseni tällä tekniikalla tehtävien sarjojen rakenteesta ja musiikin tarpeista selkeytyi. Näitä oppeja olen pystynyt hyödyntämään myöhemmin tehdessäni musiikkia vastaavan tyyliin ohjelmiin.

Jossain vaiheessa tätä lukuvuotta huomasin ensimmäisen kerran, että yksi ihminen pystyy tekemään vain rajallisen määrän asioita. Olin saanut kalenterini niin täyteen, että tuntui lähes mahdottomalta selvittää kaikista siinä olevista tehtävistä. Kun kaikki nuo projektit jollain ihmeen kaupalla lopulta valmistuivat, lupasin itselleni etten enää koskaan laita itseäni samanlaiseen tilanteeseen. Olen rikkonut tuon lupauksen joka vuosi.

6.3 2004-2005

Musiikkia, musiikkia!

Kaikki ääniopiskelijat tuntuivat odottavan kolmannen vuoden alkua. Silloin alkoi musiikin äänitystä käsittelevä jakso. Kieltämättä se olikin mukava ja suurimmaksi osaksi opettavainen. Erityisenä kohokohtana muistan Jussi Jaakonahon vierailut. Kokonaisuudessaan jakso sisälsi paljon hyvää teoriatietoa ja käytännön niksejä varsinkin pop- ja rock-musiikin äänitykseen.

Työrintamalla vuoden suurin tapahtuma oli @Junkmail-yhtyeen albumin tuotanto. Se vei keväällä suuren osan ajastani. Toisten tekemien kappaleiden sovittaminen ja miksaaminen vaatii diplomaattista lähestymistä. Pitkään omaa musiikkia tehneenä oli kehittävää ja virkistävää työskennellä yhdessä bändin kanssa. Pitkät keskustelut kappaleiden sanomasta, soundeista tai rakenteesta pakottivat minut todella ajattelemaan näitä asioita. Itsekseen hiljaa työskennellessä tulee usein mentyä ”tuntumalla”, perustelematta ratkaisujaan sen kummemmin.

Kuva-äänien puolella vuosi oli hieman hiljaisempi. Muutamit yksittäiset mainos- ja dokumenttituotannot pitivät tuntumaa yllä, mutta varsinaista kehitystä ei tällä saralla tullut.

6.4 2005-2006

Iso pyörä pyörimään!

Viimeinen virallinen opiskeluvuosi. Kurssit alkoivat olla käytyinä ja koululla tuli vietettyä yhä vähemmän aikaa. Omalla, silloin vielä makuuhuoneessani sijainneella pajalla sen sijaan tuli ahkeroitua enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Yleisradion suunnalta töitä alkoi tulla tiiviiseen tahtiin ja usko omaan osaamiseen ja yritykseni tulevaisuuteen kasvoi.

Syvennyin vuoden aikana entistä enemmän masterointiin ja sain idean seminaarityöni aiheesta. Tutkin masteroinnin vaikutuksia radiosoitossa ensin jo olemassa olevan tiedon pohjalta, lopulta tekemällä seminaarityössäni esitellyn testin yhteistyössä muutamien suomalaisten radiokanavien kanssa. Pohdittuani masteroinnin roolia oman yritykseni kohdalla päätin pitää masteroinnin ainakin toistaiseksi vain harrastuksena.

Varteenotettavan masterointiyksikön rakentaminen vaatisi suuria ja todella kalliita satsauksia laitteistoon eikä Suomen markkinoilla oikein ole edes tilaa uudelle masterointistudiolle.

Tilausmusiikin tuottajana vuosi kehitti minua huimasti. Kasvava tehtyjen projektien määrä toi varmuutta työskentelyyn. Ammatillisen itsetunnon kasvu helpotti myös kommunikointia asiakkaiden kanssa. Kun itseluottamus on kohdallaan, on huomattavasti helpompi perustella tekemiään ratkaisuja ja esitellä demojaan. Myös työskentelytavoissa tapahtui hioutumista. Saatoin käyttää yhä pienemmän osan ajasta tekniikan kanssa säätämiseen, jolloin luovalle työlle jäi enemmän aikaa.

Useat tilausmusiikkiprojektit veivät suurimman osan ajastani, mutta ehdin tehdä myös joitain äänisuunnittelutöitä. Uusi aluevaltaus olivat Flash-sivut. Jadesoturi-sivustoa tehdessä tuli opiskeltua myös Flash-sivujen koodausta.

6.5 2006-2007

Omaan studioon.

Syksyllä 2006 pääsin viimein siirtämään studioni pois kotoa. Fantom-studio oli siirtymässä suurempiin tiloihin ja tein kaupat Fantomin vanhasta studiotilasta. Muutto oli todella tervetullut, koska kotona työskennellessä vapaa-aikaa ei ole oikeastaan ollenkaan. Työt kummittelevat jatkuvasti käden ulottuvilla, mikä käy pidemmän päälle stressaavaksi. Lisäksi makuuhuoneeni akustiikka oli todella keho, joten muutto akustoituu tilaan paransi huomattavasti työskentelyolosuhteita.

Samana syksynä sain myös ensimmäisen laajan äänisuunnittelutyöni YLE:ltä. Kaksikymmentä jaksoa sisältänyt Operaatio Hurrikaani teetti työtä enemmän kuin kaikki tähänastiset äänisuunnittelutyöni yhteensä. Kuuntelin äänisuunnittelua tehdessäni runsaasti sellaisia amerikkalaisia televisiosarjoja kuten Lost, 24 ja Alias. Niitä analysoimalla ja toisaalta äänisuunnittelemalla joka viikko kokonaisen jakson tv-sarjaa kehityin valtavasti. Pikkuhiljaa löytyi sarjaan ja televisioon sopiva dynamiikan määrä, ambienssien, dialogin ja musiikin suhde sekä sopiva taajuusbalanssi koko miksauselle. Miksasin jaksot stereona, mutta koska kuunteluni on nyt päivitetty 5.1-valmiiksi, teen syksyllä 2007 alkavan toisen tuotantokauden äänistä myös surround-miksaukset.

Tilausmusiikin kysyntä jatkoi tämän vuoden aikana myös kasvuaan. Vaikka en missään vaiheessa ole varsinaisesti markkinoinut itseäni, on tilaajakuntani laajentunut jatkuvasti. Syksyllä sain ensimmäiset tilaukset YLE:n asiaohjelmien puolelta ja kevääseen mennessä oli sovittu jo kolmesta uudesta tuotannosta.

Masterointi on jäänyt vuoden aikana taka-alalle. Tosin masteroin suurimman osan televisioon tekemästäni musiikista itse. Seminaarityöni ansiosta olen ymmärtänyt keskittyä masteroinnissa yhä enemmän äänen laatuun ja vähemmän voimakkuuteen.

6.6 Tulevaisuuden näkymiä

Pienyrittäjänä Tampereella

Jätän koulumme taakseni luottavaisin mielin. Yritykseni on lähtenyt hyvin käyntiin ja sävellyksistäni vuosittain maksettavien teostokorvausten ansiosta toimeentuloni on turvattu ainakin muutamaksi vuodeksi eteenpäin. Työtilausten jatkuvasti kasvava määrä ja uudet toimitilat lämmittävät myös mieltä.

Vaikka suurin osa alamme töistä on Helsingissä, en koe ongelmaksi juurtumistani Tampereelle. Verkostoituminen alueemme mediaryrittäjien kanssa sekä tiivis yhteistyö YLE:n Tohlopin yksikön kanssa tuntuvat tuovan tarpeeksi töitä yhden hengen yritykselleni. Toisaalta välimatka Helsinkiin ”lyhenee” koko ajan Internet-yhteyksien nopeutuessa ja junamatka Tampereelta Pasilaan taittuu parhaimmillaan nopeammin kuin automatka Helsingin keskustan läpi ruuhka-aikaan.

Tilausmusiikin puolella tavoitteeni on päästä seuraavien vuosien aikana merkittävimpien tv-tuotantoyhtiöiden tietoisuuteen. Jo melko pitkäksi kasvanut ansioluettelo auttaneee tavoitteeni toteutumisessa. Toki täytyy myös tiedostaa, että niin säveltäjänä kuin musiikin tuottajanakin olen edelleen varsin kokematon ja opittavaa riittää reilusti. Suunta on kuitenkin hyvä, sillä mielestäni tasaista kehitystä on tapahtunut jatkuvasti kuluneiden vuosien aikana.

Satunnaisia mainostuotantoja ja Operaatio Hurrikaani –sarjaa lukuun ottamatta äänisuunnittelutöitä on yritykseni haaviin jäänyt niukasti. Uskon kuitenkin, että tulevaisuudessa näitäkin on tulossa kasvavissa määrin. Operaatio Hurrikaanin äänisuunnittelu sai osakseen paljon huomiota YLE:n sisällä, joten uskon että se poikii jossain vaiheessa uusia töitä. YLE:llä tuntuu muutenkin olevan ilmoilla merkkejä tuotantojen lisääntyvästä ulkoistamisesta.

Kaiken kaikkiaan tulevaisuus näyttää siis valoisalta. Opiskeluni Tampereen ammattikorkeakoulussa antoi minulle valmiudet toimia laaja-alaisesti äänen parissa. Sen ansioista yritykseni voi tarjota niin musiikin äänitys- ja tuotantopalveluita kuin äänisuunnitteluakin.

Lähteet

Ei lähteitä

Liitteet

DVD-levy